

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT
FOR FRIMERKESAMLERE
UTGITT AV NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: JARLE O. STENS DAL

Redaksjonens adresse:

Postboks 46 — Høvik

NR. 4

APRIL 1945

4. ÅRG.

DANMARKS FRIMERKER

Av lektor M. HAUGE

I.

Fra det danske postvesens historie

Allerede i begynnelsen av 1500-tallet, under Christian II, merkes et tillop til en begynnende brevbehandling, og 100 år seinere, antagelig i 1602 under Christian IV, har det også vært en drøftelse mellom kansler og riksråder om brevtransport. Det ble da også under Christian IV at saken ble brakt i havn. Christian IV's kansler Christian Friis skrev 22/10 1623 konsept til en «almindelig Post eller Bud gennem Riget». Forslaget møtte dog megen motstand, og en kan se at kansleren har foretatt en hel del rettelser og overstrykninger i konseptet. Kansleren hadde liten tro på at saken kunde realiseres, men stoler på kongen. Han sier: «Vil vel fast fælde besværlig at bringe den i nogen Orden, dog efter kongelig Majestæts naadigste og itererte (gjentagne) Befaling er dette forslagsvis og paa Forbedring forfattet.»

Christian IV var jo som alle vet en meget initiativrik og handlekraftig regent, og det er for så vidt ikke så overraskende at det blir fart i tingene, når han griper inn. Under 24. desember 1624 utgav Christian IV en «Forordning om Postbudde inden Riget og Hertugdømmene», og fra denne datum daterer Det danske postvesen seg. I 1924 kunde således postvesenet feire sitt 300-års jubileum. I anledning jubileet utga postvesenet portrettfrimerker med Christian IV og Christian X's profiler som motiv, for begge regenters vedkommende både høyre- og venstrevendt, slik at det blir fire forskjellige stillinger av hver av de tre verdier 10 øre (grøn), 15 øre (fiolett) og 20 øre (brun).

Men langt mere imponerende er det jubileumsskrift som postvesenet lot utarbeide. Det er et flott, monumentalt verk på over 500 sider ganske stort format, rikt illustrert og meget interessant, ikke bare for postfolk, men også for filatelister.

Forordning
Om
Post-Budde.

 Christian
den Fierde / med Guds
Naade / Danmarks /
Nærgis / Wendis oc
Gottis Konning Her-
tug vdi Sleßvig / Hol-
sten / Stormarn oc Dithmerken / Bressue
vdi Oldenborg oc Delmenhorst etc. Gør
re alle Witterligt / at efter som Wi Naadigst
for gaat ankeet haffuer / Ordinarie
Budde offuer alt Vort Rige Danmark
at anrette / Da haffuer Wi derforre erac-
tet at være fornøden / forbe: Budde oc
deris Bress / Pendinge belangende / en
huer til efterretning denne Vorts For-
ordning at lade vdgaa / huor efter alle
oc huer vedkommer / sig haffuer at rette oc
forholde. Gissuet paa Vort Slot Kiøben-
haffn den 24. Decembris / Aar 1624.

Det består av ca. 20 spesialartikler, som utfyller hinannen på en utmerket måte, og som gir et godt inntrykk av Det danske postvesens utvikling og den høye stilling postvesenet har både i folkets daglig liv og i dets nasjonale utfoldelse. Og alle forhold vedrørende etaten, dens lønninger, ansettelsesforhold, avansement, utdanning, organisa-

sjonsrett, pensjonsordning etc., gir skriftet god beskjed om. For postfolk må jo skriftet være en sann gullgrube.

Det danske postvesen har vært meget populært. Postfolkenes røde uniformer, de ridende og kjørende postfunksjonærers hornsignaler, diligensenes personbefordring før jernbanens inntog osv. gjorde at postvesenet erobret en uunnværlig plass i daglig livet. Og en får det bestemte inntrykk at postvesenet virkelig har satt seg som mål å bli en folkets tjener, tross det utvilsomt byråkratske og til dels også «storartede» preg selve ledelsen har hatt. Det er således betegnende at de passasjerer som i sin tid ble befordret av postvesenet, etter endt befordring skulde uttale sin tilfredshet eller utilfredshet med befordringen. Noe slikt er vel neppe tenkelig hos oss. Eller den kjennsgjerning at Det danske postvesenet forholdsvis tidlig stilte seg den tilsynelatende dumdristige oppgave at posten minst én gang om dagen skulle kunne nå ut til alle landsmenn i provinsen, en oppgave som også forlenget er løst. No kan en jo si at nettopp Danmark skulde ligge godt tilrette for gjennomføringen av en slik oppgave. Landet er jo forbausende flatt og fikk tidlig gode veier og et rikt vegnett. Allikevel er det sikkert andre land eller i hvert fall landsdeler som har liknende naturforhold som Danmark, men som ikke er kommet så langt i postalt henseende. Når derfor Danmark i dag står så langt med hensyn til postal utvikling, så skyldes det ikke bare naturforholdene. Det skyldes også at postvesenet har arbeidet energisk og målbevisst mot målet, og at det i sin tjeneste har hatt en stab av dyktige embetsmenn.

I tiden 1653—1711 var postvesenet bortsatt som privat enterprise. Men selv i denne tid var den i noen grad under statskontroll. En del av personalet fikk således som regel bekreftelse på sin ansettelse ved søknad til regjeringen. «Privat-tiden» begynte med at Fredrik II i 1653 overdrog postvesenet til en fra Hamburg innvandret kjøpmann, *Paul Klingenberg*. Antagelig har postvesenets økonomi på den tid vært bekymringsfull. En merker at det faller besværlig å inn-drive de postskatter som Christian IV påla hver enkelt by for å holde postvesenet i gang. Men for Klingenberg har det vært en økonomisk suksess, og han var ikke så særlig villig til å la postvesenet gå fra seg igjen, da Christian V forlangte det i 1685. Grunnen hertil var den at den samme Christian V hadde en illegitim sønn med *Sopfie Amalie Moth*, og denne sønnen, *Christian Gyldenløve*, skulde for seg og sine eventuelle etterkommere sikres en inntektskilde. *Gyldenløve* var dengang bare 11 år, men han ble ikke desto mindre «tillagt, forært og ærverdighet» generalpostmesterstillingen for hele riket. Om den samme *Gyldenløve* kan en for resten si at han gjorde en misunnelsesverdig rask karriere! I en alder av 4 år ble han stiftamtmann i Bergen, en stilling han fratrådte 1699 i en alder av 25 år, og 7 år gammel ble han generalpostmester for Norge. Denne stilling byttet han så i 1685 med generalpostmesterstillingen for hele postvesenet. *Gyldenløve* døde i 1703 bare 29 år. I hans mindreårighet hadde kongen utnevnt to direktører, som skulde bestyre embetet, men allerede i 1695 — *Gyldenløve* var da ca. 21 år — ser en at han har sluttet kontrakt med en av direktørene, nemlig sin morbror minister, etats-, justis- og kanselliråd *Mathias Moth*. No var det

ved testament bestemt at hans hustru, *fru Dorothea Krag*, skulde bestyre barnas formue, og hun kom derfor til å fortsette som generalpostmester og ha inntekt av denne stilling på vegne av sine to mindreårige sønner, *Christian* og *Fredrik*. De ble ved fødselen adlet under navn *Danneskjold-Samsøe*. Fru Dorothea Krag ansatte en postdirektør, men denne ble snart avskjediget, og siden ser det ut til at hun har bestyrt embetet alene. *Det danske postvesen har således en tid vært administrert av en kvinne*. Hennes inntekter beløp seg til ca. 25 000 riksdaler pr. år. Hun har altså vært ganske flink til å utnytte stillingens muligheter! Antagelig er det blitt klart for kongen at postvesenet, tross alt måtte være en respektabel inntektskilde, og den ellers meget forretningsvante dame har merkelig nok latt seg overtale til å si fra seg postvesenet mot en godtgjørelse på 4000 riksdaler(!). Hennes sønnesønn grev *Fredrik Christian Danneskjold-Samsøe* ble i 1752 ansatt som postdirektør med en lønn av 1500 rdl. Han befattet seg ikke generende meget med sitt embete, som han med kongens tillatelse var borte fra 7—8 måneder om året, ble avskjediget av *Struensee* i 1771, men fikk etter dennes fall en meget beskjeden pensjon. Han døde i 1778, og hans hustru sender så en ansøking om at sønnen, som da studerte i Leipzig, måtte bli ansatt som postdirektør, idet hun påberopte seg at den Danneskjoldske familie skulde ha fått løfte om begunstiggelse ved ansettelse i postvesenet. Dette gikk ikke, men sønnesønnen grev *Otto Sophus Danneskjold-Samsøe* kom til å tre inn i postvesenet på mere regulær vis. Han ble 15. mai 1832 utnevnt til assessor i postvesenet uten lønn, og 10 år seinere ble han generalpostmester. Som sådan virket han i 31 år og innla seg megen stor fortjeneste av postvesenets utvikling. Han ble virkelig en av de «store menn» i postvesenets historie. Hans interesserte arbeid fikk den største betydning for postvesenet, og da han fratrådte 1. januar 1874, ble ministeren bemyndiget til å uttale kongens aller høyeste tilfredshet med hans lange og nidkjære virksomhet i statens tjeneste. Jubileumsskriftet uttaler (s. 127): «*Grev Danneskjolds virksomhet som generalpostdirektør vil stedse sikre ham et navn som en av postvesenets framgang og utvikling høyt fortjent mann. Av dem der har stått ham nær, framheves hans noble karakter, taktfulle opptreden og humane objektive ferd. Han var den personifiserede rettsskaffenhet og vil bevisst ikke ha begått noe der kunde ha skygge av urettferdighet.*» — Han døde 31. januar 1894.

Den Danneskjold-Samsøeske forbindelse med Det danske postvesen er i hvert fall fullt ut rettferddiggjort eller oppgjort med den nettopp omtalte virksomhet av en av familiens medlemmer. Ellers kjenner ikke postvesenet noen uriktig familier utnyttelse av postvesenets inntekter. Det eneste måtte da være den tid da pensjonsberettigede offiserer fikk fortrinnsrett til postmesterstillinger. Det var særlig første halvdel av 1800-tallet som var preget av den militære invasjon i postvesenet. I 1804 var det ved kongelig resolusjon gitt adgang til å reservere visse postmesterstillinger for underoffiserer. Utviklingen skjøt fart under *Fredrik VI* (1808—39). Denne konge var meget begeistret for militærvesenet, og i hans tid ble mange postmesterstillinger besatt med offiserer og underoffiserer. «*En offiser kan alt,*» sa kongen, «*og særlig kan han sørge for*

orden og disiplin.» En kraftig kommandotone mente kongen heller ikke var av vegen, og endelig forstod jo de fleste seg på hester, som postvesenet i den tid brukte til personbefordring. Ofte ble en offiser uten noen postal innsikt foretrukket for en virkelig postmann. I 1842 ble det også bestemt ved kongelig resolusjon at alle postmesterstillinger som var lønnet høyere enn 500 riksdaler og som regel også de lavere lønnede postmesterstillinger skulde forbeholdes pensjonsberettigede offiserer. Særlig ble dette aktuelt etter krigen i 1848–51. Grev Danneskjold-Samsøe var sterkt imot dette militære inntog i postetaten. Han henledet finansministeriets oppmerksomhet på de ulemper det medførte at ikke sakyndige folk fikk overordnede stillinger i postvesenet, og mente at dette hadde en lammende og demoraliserende innflytelse. Det ble også snart etter en endring i dette, da det i 1860 ble bestemt at den rett som krigsministeriet hadde hatt til suverent å besette stillinger innen postetaten no skulde gå over til finansministeriet, som postvesenet sorterte under. Dette ga jo noen garanti. Dessuten søkte man å skaffe reserveoffiserer ved å oppfordre postfolk til å utdanne seg som reserveoffiserer. For seinere ansatte militære ble det krevd at de skulde skaffe seg postal utdanning. Fra 1860 er vel derfor den militære glanstid i det danske postvesen forbi. Den hadde da bestått ca. 60 år.

De sparte ikke titlene i det eldre danske postvesen! Vi leser om: *overpostmestre, generalpostmestre, direktører, generaldirektører, surnummerære direktører, generalpostinspektører, general-decisorer* (for regnskapsvesenet) osv. En og samme mann kunde ofte ha flere av disse stillinger. *Christian Ehlund*, født 1673, kunde således samtidig være: bestyrer av postkontoret i Kjøbenhavn, overpostkontrollør, postinspektør og postdirektør. Dessuten var det en gang på tale å utnevne ham til overpostinspektør og overdra ham forvaltningen av hele postvesenet. Dette siste ble forpurret. Men det var slik med disse stillingene at de som regel var ulønnede stillingsverv. Som regel var det folk i andre lønnede kongelige verv som fikk stillingene i postvesenet, og det var uttrykkelig forutsetningen at de ikke skulde være lønnet. Om den før nevnte grev Danneskjold kan således nevnes at han først ble ansatt 20 år gammel i generalpostdireksjonen uten lønn, så ble han som før nevnt assessor i postvesenet 15. mai 1732 uten lønn, så direktør i postvesenet 1. januar 1734 uten lønn og endelig 3. mai 1842 direktør i postdireksjonen med en lønn på 1500 riksdaler. Stillingene var vel nærmest æresstillinger, og de krevet vel heller ikke synnerlig arbeid. Men det at det ble satt inn så mange «fine» folk i postvesenet, gjorde vel at dette ble ansett for et fint og ettertraktelsesverdig område.

Christian IV's forordning av 1624 foreligger i original og er gjengitt i sin helhet i jubileumsskriftet. Den delte opp landet i en del (visstnok 9) buddistrikter, bestemte taksten for befordringen av brev til byene innen disse distrikter, og hvordan taksten skulde fordeles og innkreves når et brev skulde befordres gjennom flere byer. Som sjef for postvesenet skulde ansettes en postmester i Kjøbenhavn. Han skulde ha kontortid hver dag fra kl. 9 til 10 form. og 3–4 etterm. Til andre tider skulde han holde seg hjemme og utenfor sin gatedør ha som et slags skilt en hvit

hest med en blå rytter. For øvrig sier forordningen at det skulde være en edru og flittig mann(!). I det hele synes postvesenet å ha startet under meget idylliske forhold!

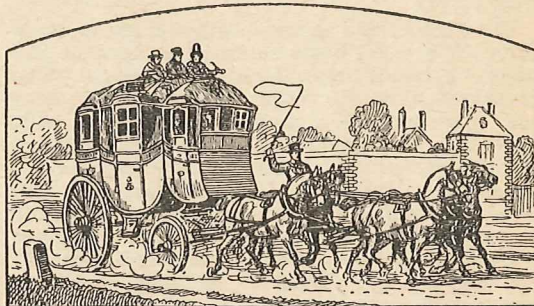
Kongens motiv for opprettelsen av postvesenet har nok delvis vært av egoistisk art. Hittil hadde kongen selv måtte betale befordringen av alle kansellibrev, og det var sikkert ingen billig affære i den tid. No håpet han at disse utgifter skulde kunde innspares. Slik gikk det imidlertid ikke. Det ble ikke vedtatt noen portofrihet for kansellibrev.

Forordningen er datert 24. desember 1624. Men etter vår tidsregning skulde dette svares til 3. januar 1625.

Budene ble visstnok temmelig snart kjørende og ridende. Det taltes seinere om ridende og «agende» post. Posten ble brakt fra by til by og avlevert til byens posthus. Noen ombæring innen byen fant ikke sted. Ombæring i by og land er av langt seinere dato. Alle byer måtte betale et visst beløp til postvesenet, men det tok tid før denne avgift gikk skikkelig inn. I den første tid rettes tallrike henvendelser til byene for å få inn avgiften. I en slik henvendelse av 1626 nevnes at no måtte byene innbetale postavgiften, for budene hadde ikke fått lønn siden postvesenets opprettelse. De hadde således vært brevbefordrere i ca. 2 år uten lønn! Det kan en kalle plikttro funksjonærer! Kongen hadde selv lovet å betale 400 riksdaler pr. år, men etter 10 års forløp skylte kongen ikke mindre enn 1700 riksdaler, som så tilslutt ble dekket i 1639 av rentekamret.

Tilsynet med postvesenet overlot den første forordning til 4 postforvaltere, som skulde utnevnes blant medlemmer av noen kjente handels-sammenslutninger. Men en finner ikke brever seinere enn 1640 til disse postforvaltere, og det må antas at de nok så snart forsvinner.

Fra 1711, da staten atter overtok postvesenet, ble poststyret kalt *generalpostamtet*. Ca. 100 år seinere, i 1809, ble navnet endret til *generalpostdireksjonen*. Med gjennomførelsen av den nye grunnlov i 1848 ble kollegialsystemet og dermed også den selvstendige generalpostdireksjon opphevet, og postvesenet ble lagt under finansde-

Diligencen

partementet. I spissen for postvesenet utnevntes påny en postdirektør, men han ble igjen ansvarlig overfor finansdepartementet. Grev *Danneskjold-Samsøe* var den første postmester av denne art.

Jeg har allerede nevnt *Christian Erlund*, som var rekordinneholder med hensyn til postembetsstillinger. Han var postdirektør under *Fredrik IV* (1699—1730). Erlund hadde drept en lakei, måtte flykte fra landet og ble dømt til døden. Med hensyn til dette ble han dog siden benådet. Han ble postkontrollør i 1709, benådet i 1712 og kalt til *Kjøbenhavn* for å bringe postvesenet på fote. (Som før omtalt opphørte «privattiden» 1711.) Under hele sin embetstid krenket han brevhemmeligheten i utrolig utstrekning og skaffet derved kongen og regjeringen viktige opplysninger. Under den store nordiske krig (1700—1721) ble den svenske general *Magnus Stenbock* innesluttet i festningen *Tønningen*, tilhørende hertugen i *Gottorp*, og måtte overgi seg til danskene. Ved å åpne breve til denne *Stenbock* og etterskrive den fangne generals navn oppnådde Erlund politiske opplysninger. Bl. a. fikk han derved forhindre generalens flukt og dessuten avslørt den gottorpske regjeringens renker av Danmark. Det var derfor ikke noe underlig at kongen satte stor pris på ham. Han fikk de høyeste stillinger innen postvesenet. Til tross for bevislig mislig embetsførsel holdt *Fredrik IV* hånd over ham. Han var uten tvil en på sitt felt meget dyktig mann, men som sagt av en ikke uangripelig moralsk karakter. Jubileumsskriftet sier om ham at han var en av postvesenets interessanteste skikkelser, «men» sier det åpenhjertig videre, «*Gud fri oss for mange av den type!*»

Da *Fredrik IV* døde i 1730, var det ingen til å holde hånden over Erlund, og han ble avskjediget fra alle sine stillinger. Han døde i 1784, 82 år gammel.

Da staten i 1711 overtok postvesenet var nok de to inspeksjonsdistrikter skulde stå en over-Postinspektør Erlund fikk da også som oppgave å inspisere samtlige posthus mins to ganger om året. Men dette ble for dyrt. Etter tre års forløp gjorde postdirektørene oppmerksom på at kassen ikke kunde tåle en slik inspeksjonsreise hvert år. Inspeksjonen hørte derfor opp, og det ble ikke noe effektivt tilsyn før langt seinere, først i 1843.

Fra 1711 bestod generalpostamtet av to direktører. Som regel bekledte de andre lønnede stillinger og hadde ingen lønn som direktør. Som direktører fungerte etter hånden mange fine folk: visestatholdere, viseseremonimestere, stiftamtmenn, overseremonimestere, hoffmarskalker, generalbyggmestre, viseadmiraler, deputerter i rentekamre, deputerter i finansministeriet osv. Generalpostamtet var en selvstendig kollegium og hadde direkte innstillingsrett overfor kongen.

Generalpostamtet hadde også andre verv enn postvesenet. Det hadde bl. a. tilsyn med den kongelige porselensfabrikk, fra 1801 tilsynet med telegrafene, og etter en ordre fra 1751 skulde de innrapportere alt som hendte av merkelige ting, også kjente personers død, inntrufne eiendommelige sykdommer på mennesker og dyr, fødselen av misfostre etc. Altså alt i alt en meget omfattende virksomhet for en geskjeftig postdirektør.

Antallet av direktører steg etter hvert utover i 1700-tallet. På *Struensees* tid var det ikke mindre enn 8 direktører. *Struensee* reduserte antallet

til 3, men etter *Struensees* fall steg atter antallet til 7, nemlig 3 egentlige direktører (1., 2. og 3. direktør), 3 såkalte *surnumeraire* direktører og 1 representant for kassedireksjonen.

En framragende postmann fra tiden omkring 1800 var nordmannen *David Monrad*. Han var en norsk prestesønn, ble utdannet til jurist i Danmark i 1784, kom samme år inn i et kanselli og i 1801 utnevnt til postdirektør. Han gjorde en rask karriere, var anerkjent som meget dyktig, nidkjær, energisk og pliktoppfyllende. Han ble generalpostmester i 1835, tok avskjed i 1842 og døde i 1847. Han var kommandør og storkorsinneholder av Danneborg.

Det tilsyn generalpostdireksjonen førte med postpersonalet utover landet var lenge meget mangelfullt. Først fra 1. januar 1841 ble det bestemt at det skulde være regelmessig tilsyn minst hvert 3. år og summarisk undersøkelse hvert år. Men til en slik kontroll savnet man det nødvendige personale.

Postvesenet var i det hele meget byråkratisk. Alt måtte skje ved hjelp av korrespondanse med generalpostdireksjonen. Selv det å flytte en postkasse var en så høytidelig affære at det måtte avgjøres i *Kjøbenhavn*.

I 1852 ble det opprettet et *generaldecisorat*, som stod under finansdepartementet, og som skulde ha tilsyn med postvesenets regnskap. I spissen stod naturligvis en *generalpostdecisor*, som var sidestillet med generalpostmesteren.

I november 1873 ble generalpostdirektoratet midlertidig nedlagt. Postvesenet ble henlagt under innenriksdepartementet, hvis sjef skulde være sjef for ikke mindre enn: jernbane-, veg-, havne-, post- og telegrafvesenet. Som rimelig er var man misfornøyd med denne ordning, og 10 år seinere fikk man løsrevet postvesenets forbindelse med de andre etater og henlagt den under en selvstendig avdeling av ministeriet, og i 1889 ble så atter utnevnt en generalpostdirektør, som skulde stå direkte under ministeren.

Som ovenfor nevnt var det blitt bestemt at det fra 1841 skulde bli inspeksjon ved posthusene. Det hadde vært klage over mindre god orden ved mange posthus, og dette resulterte da i vedtagelsen av inspeksjon. Til å foreta denne utnevnte to postinspektører. Men da disse postinspektører ikke fikk noe underordnet personale, ble deres virksomhet en lang tid framover bare et kontorarbeid, og den egentlig inspeksjon ble det smått med. En endring i dette forhold inntrådte først, da *V. O. Kiørboe* i 1905 ble generaldirektør. Han fikk satt igjennom at det i spissen for hver av de to inspeksjonsdistrikter skulde stå en overinspektør, to postinspektører og en fullmektig og dessuten nødvendig kontorhjelpe. Først fra nå av kunde inspeksjonen bli effektiv. De to overinspektorater ble nedlagt og landet delt i fire inspeksjonsdistrikter, hver med en postinspektør i spissen. Revisjonen av selve postvesenets regnskap gikk tilbake til postdirektoratet. I det hele får en inntrykk av at det med hensyn til administrasjonen har vært adskillige omkalfatringer og bevegelser fram og tilbake.

Ved ingen av statens ervervsvirksomheter inntar selve personalet en så framtrædende plass som i postvesenet, men det kommer naturligvis av at postvesenet ikke trenger så mange tekniske hjelpemidler.

Ved postvesenets opprettelse i 1624 ble det ansatt postmestre i *København* og *Kolding*, og

som poststyre utnevntes fire postforvaltere i København. Disse postforvaltere ansatte og avskjediget postbudene. Men som vi før har hørt, varte ikke ordningen med postforvaltere lenge. Ansettelsen av postmestere på de nevnte steder ble foretatt av kongen. I de fleste andre steder ble postforretningen overtatt av gjestgiveren på det sted hvor postbudene tok inn. Det var byens borgermester og råd som bestemte hvilket gjestgiveri skulde tilgodesees med postekspedisjonen.

Lønnen for postbudene bestod i en andel av frakten for brevene, dels av en fast lønn, som ble dekket av bidrag fra byene og fra fire handelskompanier i København. Gjestgiverne fikk $\frac{1}{3}$ av brevfrakten og fritagelse for «skatt og tynges». Etterhvert ble det da også ansatt postmestere i de andre byer. Deres lønn var til å begynne med bare privilegier og stillingen kun et bierverv. I 1686 fikk postmesterene fritagelse for skatt også for sine øvrige vervs vedkommende, men dette falt snart bort igjen. I den siste del av perioden før 1711 har det eksistert et lønningsreglement, som fastsatte faste lønninger for de fleste postmestere og for andre postfunksjonærer en viss andel i postinntektene. Ennvidere hadde postmesterene inntekter av aviser, idet de innførte dem portofritt, skrev dem av, supplerte dem tildels med lokale nyheter og lot dem så sirkulere blant borgerne mot betaling.

Ved statens overtagelse av postvesenet 1711 fikk postmesterene sitte i sine embeter. Personaleets stilling ble i det nærmeste århundre omtrent uforandret. Lønnen var lav og forutsatte bierverv, hvor ikke sportlene var tilstrekkelig høye, og det var de kun enkelte steder. Ofte måtte den nye postmester betale en avgift til sin formanns enke. For postmesterstillingene var *konservering* alminnelig. Konservering av embetet var for øvrig kjent helt fra reformasjonen og var særlig anvendt overfor geistlige embeter. Konserveringen bestod hyppigst i at det skulde være en plikt for den nye embetsmann å ekte enken etter den forrige. Dette kunde føre til at en prestekone kunde være gift med fire etter hinannen følgende prester i samme embete. Det var jo for staten en meget praktisk måte å ordne pensjonsspørsmålet på! En liknende konservering av embeter var også velkjent innen postetaten. Det finnes eksempler på at en postmesterenke hadde valget mellom tre ansøkere, og den hun valgte, vilde bli utnevnt til postmester. Et eksempel på konservering: Postmester *Jørgen Hansen Aldum* døde i 1710. Hans datter *Kirsten Jørgensdatter* ektet den nye postmester *Jens Jensen Schou*. Schou døde i 1719, og Kirsten Jørgensdatter giftet seg så med etterfølgeren *Peder Pedersen Saxe*. Saxe døde allerede i 1722, og embetet søktes no av 9 ansøkere, hvorav de 3 var villige til å gifte seg med enken. En av disse, *Jens Jacobsen Norup* ble så utnevnt til postmester. Imidlertid fikk enken betenkeligheter og erklærte at han var for enfoldig til å bli gift. Hun ble så tvunget til å betale 150 riksdaler til Norup, hvorefter hun selv overtok postmesterembetet! Det må ha vært en foretaksom kvinne!

Den porto som ble avkrevd for befordring av brever omkring midten av forrige århundre, var ganske høy. Postvesenet var jo en viktig inntektskilde for staten. Men da så England i 1840 vedtok den lave og ensartede porto, begynte man også i Danmark å drøfte for alvor spørsmålet

om portonedsettelse. I oktober 1842 ble det da også nedsatt en kommisjon for å revidere posttakstene. Forhandlingene trakk ut, og først i februar 1848 var kommisjonen enig om en nedsettelse av portoen, dog således at avstanden framdeles skulde bestemme størrelsen av portoen. Så kom krigen i 1848, og saken ble foreløbig stillet i bero. Men 11. mars 1851 vedtok riksdagen å fastsette en ensartet porto for hele riket på 6 skilling pr. brev, og samtidig skulde det trykkes frimerker til en verdi av 4 skilling, som kunde frigjøre et enkelt brev. Loven trådte i kraft 1. april 1851, og fra den dag begynner de danske frimerkers historie. Anvendelsen av frimerker var ikke straks obligatorisk, men det ble billigere å frankere brevene enn å betale befordringen kontant. Denne ordning opphørte fra 1868. Det ble no opphengt brevkasser i byene og anskaffet annulleringsstempler. Datostempler var blitt anskaffet ved de større posthus i tiden 1820—45. De spesielle annulleringsstempler kom først i 1854.

I den opprinnelige forordning av 1624 skulde postmestrene føre bok over mottatte og avleverte brever. Men kansellibrevene skulde oppføres på særskilte karter (recepisser), hvorav kansellet skulde ha en gjenpart. I den klingenbergske periode (1653—85) ble alle brever kartert som førtes med den ridende post. Etter ankomsten til en by skulde kartene etter forordningen av 1694 straks etter postens ankomst oppslåes utenfor posthuset, så adressatene kunde hente brevene. Til å begynne med var det ingen ombæring. Seinere ble brevene båret ut i byen, når de innen en viss tid ikke var avhentet, og for dette betaltes bærepenger. Denne ordning ble legalisert i 1770.

I 1736 innførtes en ny sort forsendelser, nemlig *bankobrever*. Etter gjeldende regler skulde de sendes med ridende post, mens de alminnelige pengesendelser skulde sendes med «agende» post (etter forordningen av 1694). Publikum vilde helst bruke den ridende post, for den var billigere, men for postvesenet var den ridende post adskillig mere utsatt for røveri enn den «agende». Fra 1773 ble ordningen at alle verdi- og pengesendelser skulde sendes med den agende post.

Den omstendelig ekspedisjonsmåte krevet meget kontorarbeid, og det ble i 1814 gjort henven-delse til kongen om å forenkle karteringssyste-met. Kongen (Fredrik VI) avslo dette, og først 1. januar 1841 opphørte i København opphenging av karter over ankommet post, samtidig med at denne ble utbragt ved alminnelig ombæring. Med postloven av 11. mars 1851, forlot man også den hittidige kartering av alminnelige brever, en ordning som hadde bestått siden 1694. Det skulde dog framdeles sendes karter mellom postkontorene. Fra 1. april 1876 opphørte all kartering av alminnelige brev.

Besørgelsen av lokale brever begynte i København 1806 og utførtes av en privatmann. Det var den såkalte *footpost*, og denne ble administrert fra en særskilt footpostkontor. Fra 1848 overtok staten footpostkontoret, og det var egentlig da footpostkontoret ble opprettet. Dette kontoret ble nedlagt i 1876, men fra 1851 ble lokalposten utsendt med de bud som hittil bare hadde besørget utdelt den ankomne utenbys post.

I landdistriktene var det selvsagt fra først av ingen ombæring. Men bøndene i ett eller flere

sogn slo seg tidlig sammen og engasjerte et privat bud, et såkalt *sognebud*, til å bære posten omkring til gårdene. Disse sognebud utførte samtidig en betydelig antall oppdrag, gjorde innkjøp for bøndene osv. På et av bildene i jubileumsskriftet ser vi et slikt sognebud som drar lystig iver med en stor klippfiskpakke på ryggen og en stor brennevinsbottel i den ene hånd. Postvesken ser vi mindre til. De første landpostbud for statens regning ble ansatt i 1860, men bøndene vilde nødig oppgi sine kjære sognebud, og det tok tid innen de var helt gått over i historien. Statens postbud kunde jo ikke godt være besværet med private kommisjoner, brennevinsanlere o. likn., og ordningen med landpostbud ble derfor først gjennomført fra 1907.

Det danske postvesen har arbeidet under fredelige og krigerske perioder. Man må beundre de danske postfolk for den dyktighet de har vist til å hevde nasjonens interesser og samtidig arbeide for postens uhindrede befordring også i krigstider. Særlig honnor fortjener den danske postetat under tyskernes besettelse av Schleswig-Holsten. Postfunksjonærene var da meget mere enn postfolk. De opptrådte som Danmarks og danskhetens representanter.

I løpet av det 20-århundre har postvesenet gjennomgått en rivende utvikling, og det inntar i øyeblikket sikkert en meget høy internasjonal klasse.

Meddelelser fra FORBUNDET

Ny forbundsklubb

Ved enstemmig styrebeslutning er Notodden Filatelistklubb opptatt som medlem av Forbundet. Den nye forbundsklubb har for tiden 21 medlemmer og dens formann er kontorsjef Andreas Lippestad.

Oslo, 3. april 1945.

NORSK FILATELISTFORBUND,

Per Gellein.

*

Autorisasjon av frimerkehandlere

Forbundsstyret har meddelt Forbundets autorisasjon til:

- 29. Sigurd Østberg, Fredrikstad.
- 30. Harald Seierstad, L. W. Thornøe A/S, Bergen.
- 31. Ole Holmen, Moss.

Oslo, 14. april 1945.

NORSK FILATELISTFORBUND,

Per Gellein.

Kjøpmann H. G. Hansen

i firmaet Edv. Hansens Eftf. døde ved et ulykkestilfelle den 8. april.

H. G. Hansen var en av stifterne av Kristiansands Filatelistklubb og hadde sittet i styret i alle år unntatt 1938, derav som kasserer i 8 år og formann i 3 år. For tiden ledet han sirkulasjonsvirksomheten. Han var dessuten en av klubbens representanter til Norsk Filatelistforbunds representantskap. H. G. Hansen var medlem av Oslo Filatelist-Klub fra 1918.

H. G. Hansen var også en ivrig møtedeltager. Siden klubben ble stiftet i 1932 har der vært avholdt 221 møter hvorav han har besøkt hele 219. En enestående rekord og et godt bevis på hans punktlighet.

H. G. Hansen hadde en verdifull samling frimerker fra forskjellige land som var montert på hans egen spesielle måte. Nett og sirlig utført som få kunde gjøre det. Han hadde også rikholdige samlinger av mynter, bøker, malerier m. v. Han var en gjennomført kultivert herre, tro og pålitelig i all sin ferd.

Kristiansands Filatelistklubb har i hr. Hansen mistet sitt mest trofaste medlem og det er sårt å minnes at han ikke mere er blant oss.

Fred med hans minne!

sbj.

Stempelsamlinger

I Deres blad, marsnummeret for i år, har De inntatt en 3-sidig omhandling av frankeringsstempler og katalogisering av sådanne.

Befinner ikke dette tema seg ganske langt ute i periferien av den virkelige filateli?

Er filatelen blitt så fattig på studieobjekter at det er nødvendig å ty inn på de lite dekorative stemplers område?

Ære være de få virkelige spesialister innen dette område, men ingen «stempelfarsott» bør vinne noe terreng innen filatelistenes rekke. Filatelen er allerede fra før ført nok ut på gale veger av forstedagsstempeljegeriet. Den absolutt vakreste og mest interessante samling kan en velge seg ut blant de hundrevis av muligheter som frimerkenes rike verden byr på. Det bør ikke ofres hverken tid eller papir på dette emne, men la stempelsamleren beholde sin hobby for seg selv.

Denne og mange andre avveger som filatelistene i den seineste tid er blitt ført ut på, gjør filatelen mere skade enn nytte.

Det er i hvert fall min mening.

Knut Rismyhr.

Henrik Dethloff og Justus Anderssen

Av VIGGO DUNÉR

(Forts. fra nr. 2/1945.)

Dr. Anderssen har fått sin plass i Hjalmar M. Pettersens «Anonymer og pseudonymer i den norske litteratur», så hans forfatterskap var da kjent også utenfor filatelistenes rekker.

Til ytterligere forståelse av dr. Anderssens allsidige begavelse, kan også nevnes at han var musikkelsker og -skjønner av de sjeldne. Og ikke nok med det, men han hadde også dyptgående kunnskaper angående de fleste betydelige komponister og deres verker.

Det 6te nordiske filatelistmøte ble holdt i Oslo i juni 1910. Dethloff var medlem av viseformann i organisasjonskomiteen, medlem av programkomiteen, og ble valgt til møtets generalsekretær. Som sådan har han utgitt den ypperlige beretning fra møtet. Under møtet holdt Dethloff sitt kjente foredrag om de norske krone-merker med kong Haakons billede, som er referert i tidsskriftet for 1911 samt i beretningen fra møtet. Foredraget var ledsaget av framvisning av en rekke utkast, tegninger og prøvetrykk, som Dethloff hadde fått låne av poststyret.

I 1911, tre år etter sin opptagelse i O.F.K., offentliggjør dr. Anderssen i Nordisk F.T. sitt første filatelistiske arbeid. Det er: «Postbønder», en utredning om et avsnitt av postbefordringens historie i Norge. Det er meget betegnende at det ble den historiske side av filateliens som først bragte hans navn fram i tidsskriftets spalter. Han hadde utpregede historiske interesser og omfattende kunnskaper på dette felt, kunnskaper som han stadig utdypet og utvidet. Hans lange rekke foredrag og artikler bærer tydelig bud om det. Gjennom hele livet var dr. Anderssen også meget interessert i slektshistorie. Han hadde en av de største samlinger av norske slektsegl, og var en virkelig autoritet på dette område. En rekke representanter for gamle slekter henvendte seg til ham for å få ham til å kontrollere riktigheten av sine segl, bl. a. minister F. Wedel Jarlsberg.

Dethloff ble i 1912 valgt til klubbens bibliotekar, en stilling som han hadde til 1917.

I 1913 reiste han i en artikkel i Nordisk F.T. tanken om oppprettelsen av et postmuseum i Norge. Det er verd å minnes, for den saken har hatt en meget trang fødsel. Riktig nok har det vært arbeidet med den i mange år no, særlig etter tilskynnelse av Dethloff og dr. Anderssen, som samarbeidet med postverket også på dette felt, men museet er enno ikke kommet i stand. En del av skylden får forholdene under krigen bære. Meget materiale er samlet, men det ligger framdeles lagret. Utlandet er langt foran oss på dette felt.

O.F.K. stiftet i 1913 den festfilatelistiske orden «Den Glade Gauk», og både Dethloff og Anderssen ble utnevnt til riddere, ordenens eneste grad. Den er seinere opphevet.

For de fleste var det en ukjent mann som dukket opp, da dr. Anderssen fra 1. januar 1913

ble hovedredaktør av Nordisk F.T. Men han sørget for at ukjentheten ble av kort varighet. Samme år offentliggjorde han sin artikkelserie om de norske nummerstempler 1856—1858, og hele resten av sitt liv var han stadig i arbeid med de norske poststempler. Dr. Anderssen fortsatte som hovedredaktør også i 1914. Han ble valgt til denne ansvarsfulle stilling på nytt for 1919, og denne gang ble han stående helt til 1932, derav i flere perioder hvor hovedredaksjonen egentlig skulde ha vært i Danmark eller Sverige. I 1933—36 var han norsk redaktør av tidsskriftet, for så på nytt å overta hovedredaksjonen i 1937 og til sin død i 1938. Tilsammen var han således knyttet til Nordisk F.T.s redaksjon i 22 år, derav i 17½ år som hovedredaktør. Fra Dethloffs død i 1925 overtok han også redaksjonen av nyhetsspalten. Under dr. Anderssens redaksjon ble tidsskriftet drevet fram til en veldig anseelse både i inn- og utland. Det kom i internasjonal klasse, og ble stadig sitert i den utenlandske fagpresse. Dr. Anderssen forbauset også ved å drive tidsskriftet med et betydelig overskudd, slik at de nordiske forbundsklubbene flere ganger fikk utbetalt pene beløp i bonus. På den seinere omtalte konferanse i Kjøbenhavn i 1932 overrasket han alle de delegerte ved å opplyse at tidsskriftet hadde lagt seg opp over 11 000 kroner, men da det fra dansk side ble reist mosjon om å gi dr. Anderssen et æreshonorar, avlog han det bestemt. Hovedredaktørens lønn var i mange år 300, seinere forhøyet til 500 kroner pr. år, med litt tillegg for annonser. Tilsammen oppebar dr. Anderssen neppe over 700 kroner i årlig godtgjørelse.

I denne forbindelse må også nevnes at dr. Anderssen i sammenhengende 10 år redigerte frimerkespalten i Aftenpostens A-Magasin. Derigjennom har han uten tvil både hjulpet mange samlere, særlig slike som ikke stod tilsluttet noen klubb, og skaffet vår fascinerende hobby mange nye proselytter. Han har sikkert også fått mange til å forstå at filateli ikke bare er en beskjef-tigelse for barn.

Justus Anderssen var selv i utpreget grad i besittelse av de egenskaper som han hadde funnet hos Dethloff, og som han anså betingende for å prestere filatelistiske ytelser ut over det alminnelige. Særlig hadde han en fenomenal hukommelse. Selv de mest innviklede emner, hvor det var nødvendig å få fram en logisk slutningsrekke, bygget på de mest hårfine iakttagelser, ble som regel i hans foredrag behandlet uten manuskript. Tall, farger, navn osv., alt kom uten den ringeste usikkerhet, og alltid korrekt i de minste detaljer. Han hadde en egen måte å fange sine tilhøreres oppmerksomhet på for det var noe som han spesielt vilde at de skulde merke seg — en liten kunstpause, et kast med hodet, mens han med høyre hånds pekefinger gjorde et lite slag i luften, hvoretter hånden i blant ble ført opp til lorgnetten. Den etterfølgende setning ble like-

som meislet ut. Han søkte aldri å presse sin stemme, men den suveréne ro, sikkerheten og den elegante form var helt tilstrekkelig til å sikre ham et lydhørt publikum. Når han deltok i diskusjonene, ventet han alltid til de forskjellige talere var kommet fram med sine meninger. Hans innlegg virket da så meget sterkere og mere overbevisende i sin rolige saklighet.

Omkring 1912 tok dr. Anderssen for alvor opp studiet av de norske frimerker. Hans historiske interesser bragte fram ønsket om å få klarlagt de norske merkers historie. Det er før nevnt at det i årenes løp var gjort mange forsøk på å oppklare forholdet for enkelte utgavers vedkommende. Også i utlandet, spesielt i de engelsktalende land var det blitt arbeidet med dette. Her hjemme var Dethloff utvilsomt kommet lengst. Dr. Anderssen var klar over, at skulde oppgaven løses måtte en få adgang til postverkets arkiver. Gjennom sin akademiske utdannelse og seinere medisinske arbeider, var han trenet i den vitenskapelige metode. Han visste hvordan arkiv- og bibliotekstudier skulde legges an. Men han trengte samarbeid med en som hadde den nødvendige filatelistiske erfaring. Og Dethloffs erfaring var enorm, foruten at han hadde den fordel at han var vel anskrevet i poststyret. Det falt derfor ganske naturlig at dr. Anderssen henvendte seg til Dethloff. Denne kunde aldri si nei til noen som ba ham om råd, og resultatet ble et intimt samarbeid gjennom mange år, hvorunder Dethloff også satte dr. Anderssen i forbindelse med poststyret, og lægen ble etter hvert like vel anskrevet i poststyret som frimerkehandleren. Begynnelsen av samarbeidet mellom Dethloff og Anderssen er en epokegjørende begivenhet i norsk filateli, for dermed skapes den store gullalder, hvis make nok aldri vil bli sett her hjemme. Disse to produserer lodige filatelistiske verker på løpende bånd, i et tempo som kan ta pusten fra andre.

Det første synlige bevis på det nye samarbeid ble en artikkelserie i Nord F.T. i 1914, med tittelen «Norges frimerker». Det var en vakker gave til filatelistene i jubileumsåret, for det var første gang at det ble lagt fram en samlet framstilling av våre frimerkers historie. Verket er nemlig ingen katalog, men en sammenhengende beretning om våre frimerker og deres tilblivelseshistorie, bygget på postverkets eget arkivmateriale, samt på de norske filatelisters detaljarbeider. Intet under at dette arbeid vakte oppsikt langt ut over Norges grenser. Til de norske frimerkers 60-års jubileum i 1915 ble artiklene utgitt som særtrykk på O.F.K.s forlag i 550 nummererte eksemplarer under titelen: «Norges Frimerker 1855—1914». Ved imøtekommenhet fra poststyret var hvert eksemplar forsynt med nytrykk av en del av våre gamle skillingsmerker. Den opprinnelige pris var latterlig lav — selv etter den tids forhold — nemlig kr. 2,50, men i videresalg steg prisen hurtig til ca. kr. 100,—. I de utenlandske litteraturanmeldelser ble boken meget rosende omtalt, særlig da i England, hvor de norske merker hadde vært ivrig studert siden omkring århundredskiftet. Den ble bl. a. anmeldt i The London Philatelist, 1915, s. 66. I Deutsche Briefmarken-Zeitung ble det i 1916 påbegynt en tysk oversettelse av verket, utført av Stian Sanness. Den fortsatte i årgangene 1917 og 1918, men stopper med provisorieutgaven av 1. juli 1888. Noen fortsettelse er aldri kommet.

Jubileumsåret 1914 ble også i høy grad utnyttet av O.F.K. til propaganda for filateli. Klubben arrangerte den første norske utstilling av frimerker på jubileumsutstillingen på Frogner — ikke som en konkurranseutstilling, men som en kollektiv, representativ utstilling av de norske merker. I klubbens utstillingskomite satt både Dethloff og Anderssen. En rekke norske sjelenheter ble her vist fram for et større publikum for første gang, bl. a. halvert 8 skilling 1856 på brev. Dette unikum omtaler Dethloff i Nordisk F.T. 1916 s. 80. Utstillingsobjektene ble montert i Dethloffs dagligstue — det ble i det hele tatt trukket ganske store veksler på fru Dethloffs tålmodighet i årenes løp, når det gjalt klubben.

Året 1915 ble meget produktivt for det nye og no meget godt samarbeidede tospann. Det var på langt nær nok med særtrykket «Norges Frimerker 1855—1914». Først offentliggjorde dr. Anderssen to artikler om de norske misjonsmerker på Madagaskar, antagelig den beste framstilling som hittil er gitt. I Nordisk F.T.s oktober-nummer begynte Anderssen og Dethloff sin artikkelserie om Norges Helsaker, bearbeidet med samme grundighet som Norges Frimerker 1855—1914. Etter oppdrag av O.F.K. hadde de også utarbeidet «Frimerkesamlerens ABC», en meget instruktiv lærebok i filateliens grunnregler. Boken er no foreldet på mange punkter, og da den i mange år har vært utsolgt, har det flere ganger vært på tale å sende den ut igjen i ny bearbeidet utgave. Det er det ikke blitt noe av, og i de siste år er det kommet to andre lærebøker, utgitt på privat initiativ, slik at behovet antagelig foreløbig er dekket. Det er intet å undre seg over at både Anderssen og Dethloff var klubbens æresgjester ved årsfesten i 1915.

Dethloff ble i 1916 valgt til klubbens ekspert for utvalgsvirksomheten, likesom han det år representerte O.F.K. ved 30-års festlighetene i Frimärkssamlare-Föreningen, Göteborg. Ved O.F.K.s eget 30-års jubileum samme år utnevntes Justus Anderssen først til ridder og deretter til kommandør av «Det Gyldne Posthorn».

Den 4. april 1917 fylte Henrik Dethloff 50 år, og var gjenstand for stor hyldest fra hele den skandinaviske filatelistverden. Klubben hedret ham ved en æresmiddag. Til denne hadde dr. Anderssen diktet en vise som slutter slik:

*For visstnok lot han sine merker gå,
men venner samler han dog enno på,
og neppe fin's i klubben en som kan
slik samling vise fram som han!*

Nordisk F.T. hadde på s. 33 det år en hyldestartikkel til Dethloffs 50-års dag, skrevet av den internasjonalt kjente svenske filatelist, direktør Nils Strandell. Han sier her bl. a.: «Och det kan utan någon som helst öfverdrift sägas, att en hvar, som kommit i beröring med den vänsälle mannen, bevarar intrycket af en sällspordt harmonisk personlighet och fullödig karaktär. Begåfning och hjärtats godhet äro hos honom parade till något ovanligt helgjutet. Han vet hvad han vill, och han är en man bakom ordet — men ordet lyser alltid af en oförställd välvilja, som tager sig de bästa och vackraste uttryck.»

Samme år, den 30. desember fylte dr. Justus Anderssen også 50 år under hjertelig hyldest. Særlig var han gjenstand for stor oppmerksomhet fra O.F.K.s side. Direktør Strandell skrev en

artikkel i tidsskriftet, s. 101, hvor han framhever dr. Anderssens allsidige begavelse.

Den første norske utstilling med deltagelse også fra utlandet ble arrangert av O.F.K. i Oslo i dagene 5.—13. oktober 1918. Dethloff og Andersen var redaktører av utstillingens katalog, som fikk sterk ros. Den vellykkede utstillingen er nærmere omtalt av direktør Strandell i Nordisk F.T. for samme år, s. 177, likesom den også vakte oppmerksomhet i utlandet.

I 1919 overtok dr. Anderssen igjen hovedredaksjonen av Nordisk F.T. De to samarbeidende forfattere offentliggjorde det år resultatene av fortsatte arkiv- og bibliotekstudier. Det er en artikkelserie med titelen: «Aktstykker vedrørende de to første norske frimerke-emissioner», forsynt med fargetrykt gjengivelse av Zarbells første utkast til norske frimerker.

I 1919 blir også Dethloff valgt til formann i O.F.K., en stilling som han beholdt i 3 år, 1919—1921. Å stå i spissen for landets største filatelistklubb er ingen sinecure-stilling. Klubbens medlemstall steg i disse årene fra 559 til 717, og det var et gjennomsnittsframfart på ca. 44. Det er kanskje litt forbausende for klubbens medlemmer, men ikke desto mindre er det et faktum at klubben i 1920-årene hadde en blomstring som ikke står nevneverdig tilbake for den som den har i dag. Det vil da kanskje bedre forstås hvilken innsats Dethloff har gjort i klubbens historie — og dermed også i norsk filateli. Som klubbhistorien viser var Dethloffs tre formannsår også rike arbeidsår, og Dethloff var selv i disse år en flittig foredragsholder.

Det var ganske selvfølgelig at den avholdte formann og hans populære hustru, Maren Dethloff, ved deres sølvbryllup den 21. september 1920 ble hyldet av klubben på behørig vis, bl. a. ved overrekkelsen av «En sølverne Gjenstand, foret med Guld» — etter dronning Filatelias særlige bestemmelse.

I 1920 offentliggjør dr. Anderssen i Nordisk F.T. sin berømte artikkelserie om Norges frimerker i 20 mm-typen. Den ble oversatt til engelsk av advokat Benjamin Goodfellow og inntatt i The Philatelic Journal of Great Britain. Advokat Goodfellow, som selv er en ivrig forsker av Norges frimerker, og som har offentliggjort flere artikler om disse, har seinere oversatt til engelsk en rekke arbeider av norske filatelister, særlig dr. Anderssen. Både på denne måte, og også på mange andre vis har advokat Goodfellow gjort norsk filateli uvurderlige tjenester. Han har ved flere anledninger vært usedvanlig generøs overfor O.F.K. I de filatelistiske kretser i England har han i årrekkjer spillet en overordentlig framtrekkende rolle, og norsk filateli kunde ikke ha fått en bedre talsmann. O.F.K. har da også hedret ham ved å utnevne ham til klubbens æresmedlem. Det vil være å håpe at han framdeles lever når krigen er slutt, men han var allerede ved krigsutbruddet i 1939 en gammel mann.

På «The Eight Philatelic Congress of Great Britain» i mai 1921 (en av de årlige kongresser som holdes av de engelske filatelistklubber) opprettedes «The Roll of Distinguished Philatelists», for å hedre framrakende filatelister, uansett nasjonalitet. Bare 50 filatelister som samtidig er i live kan være oppført på listen. Å bli oppført på denne er utvilsomt den høyeste utmerkelse som kan bli en filatelist til del. Her finnes navn som Ferrari, Tapling, Breitfuss, Munk, Bacon osv.

Den engelske konge, Georg V, en samler av stort format, var det første navn på listen. Allerede ved opprettelsen ble dr. Justus Anderssens navn oppført, som erkjennelse for hans store innsats under studiet av Norges frimerker¹⁾. Hittil er det bare en annen filatelist fra de nordiske land, svensken, direktør Nils Strandell, som er tildelt denne utmerkelse. For å kunne bli valgt må vedkommende være enstemmig innstillet av den komite som forestår listen.

Da O.F.K. i 1921 feiret sitt 35-års jubileum med storslåtte festligheter, vikarierte dr. Andersen, under merket J. A., for Bernhoft i vittighetsbladet Karikaturens «Ukens portrett CCxxxxII», med Filatelia omgitt av de gjenlevende 4 stiftere (C. E. Fischer, Cato Aall Flood, Axel Beck og Joh. P. W. Solberg) samt formannen Dethloff. Vikariatet var meget vellykket, som enhver kan se av den facsimile som er inntatt i «Glade Minder IV».

Dethloff representerte klubben ved 35-års festlighetene i Frimärkssamlare-Föreningen, Göteborg, den 3. desember 1921.

O.F.K. besluttet i 1922 å sentralisere arbeidet med å skaffe opplysninger om Norge nr. 1. Til dette arbeid valgtes en komite, bestående av Dethloff, dr. Anderssen og den kjente Norges-samler P. A. Mossin. Mossin hadde forsøkt å rekonstruere et ark av dette merke, men arbeidet førte ikke fram. Resultatet av dette arbeid var en artikkelserie av Mossin og et par artikler av dr. Anderssen i Nordisk F.T. Først i 1930 lykkedes det for Johs. Jellestad og Abr. Odjell å klarlegge platinen, men da etter oppdagelsen av den den berømte 39-blokk i Trondheim.

Den første internasjonale frimerkeutstilling i Norge ble holdt i Oslo, etter innbydelse av O.F.K., i dagene 19.—28. september 1924. Henrik Dethloff var medlem av arrangementskomiteen, og dessuten norsk medlem av og formann for bedømmelsesutvalget. Utvalget bestod for øvrig av de internasjonalt kjente filatelister: Nils Strandell, Stockholm, N. A. Ramsing, Kjøbenhavn, Fred. J. Melville, London, G. V. van der Schooren, Arnheim, og dr. phil. Herbert Munk, Berlin. Som sekretær for utvalget fungerte Norsk Filatelistforbunds noværende forretningsfører, Hans E. Matfeld. I parentes bemærket var dr. Andersen uhyre imponert av Munks utstrakte viten og av hans store sikkerhet under bedømmelsen av utstillingsobjekter. Dr. Anderssen fortalte en gang hvordan han sammen med Munk hadde gått gjennom en utstilling — om det var i Oslo eller andre steder skal være usagt — og passerte det ene land etter det andre. Bare etter et blikk på objektene pekte dr. Munk på det ene merke etter det annet og sa: «falsch», «falsch», «falsch», og hver gang var det korrekt. Utstillingen i Oslo ble en strålende suksess.

¹⁾ På s. 82 i Oslo Filatelist-Klubs historie 1911—1936 har det innsneket seg en feil. Det er der referert at det på møte i klubben den 12 april 1920 ble meddelt at London Stamp Club hadde opprettet et utmerkelsestegn «The Order of Philatelic Merit», og at dr. Anderssen var blant de 25 utvalgte, av 90 foreslåtte, til dekorering. Feilen skyldes antagelig en underhåndsmmeddelelse om at «The Seventh Philatelic Congress of Great Britain», som skulle holdes i mai 1920, ville komme til å opprette en slik orden, og at den vilde bli tildelt dr. Anderssen. Forslaget ble imidlertid trukket tilbake på grunn av den motbør det måtte på kongressen. Dens permanente eksekutivkomité fikk saken til behandling, og foreslo i stedet «The Roll of Distinguished Philatelists» opprettet. Dette forslaget ble vedtatt av den 8de kongress. Se The London Philatelist 1920, s. 148 og 270, samt 1921, s. 124 og 125.

Bedømmelsesutvalget ved utstillingen i 1924.

Fra v.: Nils Strandell, Hans E. Matfeld (sekr.), Henrik Dethloff (formann), A. U. Ramsing, G. V. van der Schooren, dr. Herbert Munk, Fred. J. Melville.

Til utstillingen hadde dr. Anderssen og Dethloff utarbeidet «Norges Frimerker 1855—1924». Også dette verk var forsynt med nytrykk av en del skillingsmerker. Det var ikke bare et nytt å jour-ført opplag av «Norges Frimerker 1855—1914», men faktisk et helt nytt verk. Mens det som kom ut i 1915 var på 84 sider, var det i 1924 på hele 180. Utgivelsen ble besørget av O.F.K. Prisen var kr. 20,—. Verket vakte en veldig oppsikt, og er blitt et standardverk for opplysninger om Norges frimerker. I The London Philatelist 1924, s. 276, har B. G. (Benjamin Goodfellow) en ytterst rosende omtale av verket. Advokaten var også til stede på utstillingen, og deltok i klubbens møte under denne, hvor dr. Anderssen viste fram den originale trykk-platen til 4 skilling 1856, som var utlånt av poststyret. Advokat Goodfellow fant det helt utrolig at noen filatelistklubb virkelig kunde stå på en slik fot med sitt lands postverk. Han var dog nesten like så imponert over at poststyret i 1921 hadde forelagt klubben til uttalelse om utkastet til de nye frimerkene som kom ut i oktober 1922. Han forstod fullt ut at dette tillitsforhold i vesentlig grad skyldtes Henrik Dethloff og Justus Anderssen.

Utstillingen i 1924 er omhyggelig referert i fire lange artikler i The London Philatelist 1924, s. 252, 272 og 301, samt 1925 s. 9. Her er både Dethloff og Anderssen omtalt i ytterst rosende ordelag. Det av Fred. J. Melville redigerte: The Stamp Lover har også en utførlig omtale av utstillingen. Se bind XVII, s. 89 flg. (nr. 5 for oktober 1924).

På utstillingen fikk dr. Anderssen gullmedalje for sin samling av Norge 1886—93, 20 mm-typen. Dessuten fikk han Bergens Filatelist-Klubs sølv-pokal for fremme av studiet av Norges frimerker. Nordisk F. T. fikk diplom for sølv.

«Norges Frimerker 1855—1924» ble utstillet av O.F.K. på frimerkeutstillingen i London i 1928. Verket ble tildelt gullmedalje.

I 1925 fikk Dethloff og Anderssen en ny, og meget sjelden utmerkelse. En av verdens mest eksklusive filatelistklubber — og den eldste no eksisterende klubb — The Royal Philatelic Society, London, besluttet den 18. juni 1925 å tildele dem sin høyeste utmerkelse, Crawford-

medaljen¹⁾, for verket «Norges Frimerker 1855—1924». En er sikkert ikke så langt fra sannheten dersom en sier at Benjamin Goodfellow hadde sin finger med i spillet ved denne tildeling. Det var første gang medaljen ble tildelt noen utenfor England.

Noen timer etter at beslutningen om utdelingen av Crawfordmedaljen var truffet, døde Henrik Dethloff, bare 58 år gammel. Underretningen om utdelingen kom først til Oslo etter hans død. Dethloff hadde vært syk i lang tid. Det var bare hans store viljekraft og interesse som hadde satt ham i stand til å gjennomføre det svære arbeidspress som lå på ham under utstillingen i 1924.

Ved Dethloffs død mistet norsk filateli en av sine store, og O.F.K. et av de medlemmer som aller minst kunde unnværes. Riktig nok var Dethloff frimerkehandler av profesjon, men han var langt mere forsker og frimerkeentusiast enn handler. Hans filatelistiske innsats er det søkt gjort rede for i det foregående, og den oversikt over hans filatelistiske artikler m. v. som kommer som tillegg til denne beretning vil ytterligere utdype det inntrykk som en måtte ha fått. Gjennom 38 år var han medlem av O.F.K., og som det enestående gode og hjelpsomme menneske han var, er det ikke til forkleinelse for noen å si at han var klubbens mest avholdte medlem. Dethloff forsømte sjelden et møte, var alltid en ivrig deltager i diskusjonene — kunnskapsrik som få når det gjalt hans kjære frimerker eller klubb, en av de mest nyttede foredragsholdere, og listen over hans tillitsverv i klubben viser at han har hatt alle av betydning i kortere eller lengere tid. Mange av hans verv har det ikke vært mulig å finne plass til i denne beretning, og det gjelder da særlig hans medlemskap av en rekke komiteer, hvor han var med på å prege framtidens utvikling. Når Dethloff gikk så sterkt inn for O.F.K. skyldtes dette hans visshet om samarbeidets nødvendighet også på filateliens område, og hans enestående trofasthet i kame-ratskap og vennskap. Faglig uenighet gjorde intet som helst skår i denne helstøpte personlig-

¹⁾ Crawfordmedaljen er innstiftet i mai 1914, til minne om den framstående engelske filatelist James Ludovic Lindsay, 26de Earl of Crawford og 9de Earl of Balcarnes m. v., som døde 31 januar 1913. Han var født 28 juli 1847, var en grunnrik mann, og usedvanlig kunnskapsrik. I sin ungdom fikk han en meget omhyggelig utdannelse, og hadde reist over hele verden. Hans hang sto til vitenskapelig arbeid. Han var en kjent astronom, hadde gode kunnskaper i matematikk og mekanikk, likesom han hadde studert fotografi, elektrisitet og ingeniørvitenskap. Som seiler hadde han også et godt navn, bl. a. i langdistanseseilaser. Historiske interesser hadde han også. I sine siste leveår arbeidet han med en stor biografi fra Napoleon I's tid. Filatelist ble han først i 1900, da han ble opptatt i The Royal Philatelic Society, men med sin gode forstand og omfattende kunnskaper, samt ikke å forglemme, sine rikelige pengeresurser, samlet han seg veldige frimerkesamlinger, som var mønstergyldig oppsatt. Det mest imponerende er dog at hans samlinger er istandbragt og i minste detalj ordnet av ham selv. Det er vesentlig utført på de mange og lange reiser med lystyachten «Valhalla», som han måtte foreta på grunn av sin vaklende helbred. Earl of Crawford var kjent som filatelist verden over, og han etterfulgte i 1910 kong Edward VII som president for The Royal Philatelic Society.

På grunn av den første verdenskrig ble det ikke foretatt noen utdeling av Crawfordmedaljen før i juni 1920. Da fikk Hugo Griebert den. Den er utført i forgyldt sølv, og er avbildet i The London Philatelist 1921, s. 107. Medaljen skal være en belønning for det mest verdifulle og selvstendige bidrag til studiet av og kunnskapen om filateli som er offentliggjort i de to foregående år. Den utdeles uansett nasjonalitet eller medlemskap i The Royal Society, og rangerer ved siden av den tyske Lindenberg-medalje. Men den konkurrerer ikke med denne, da vilkårene for utdelingen er noe forskjellige.

hets forhold til venner og kamerater. Det kan trygt sies at han ofret seg helt for sin alt oppslukende interesse: filateli. De spor som han har satt i den norske filateliske historie vil aldri utslettes, og hans betydning for den klubb som han så oppofrende arbeidet for vil aldri kunne måles. Klubben viste da også i gjerning at den satte pris på ham. Dethloff fikk alle de æresbevisninger som klubben kunde gi. Som den siste klubben kunde vise ham, ble han begravet på klubbens bekostning.

Både Nordisk F.T. og utenlandske tidsskrifter hadde minneartikler ved Dethloffs død. Anderssen slutter sin artikkel i Nordisk F.T. 1925, s. 129 med disse ordene: «Hvert enkelt av oss føler, at vi har mistet en god venn og at verden er blitt et godt menneske fattigere.» — Lykkelig den som etterlater seg et slikt ettermæle.

Dethloff var ved sin død nestformann i O.F.K. Som hans ettermann valgte enstemmig på møte den 7. september 1925 dr. Justus Anderssen. Han beholdt denne stillingen til generalforsamlingen i februar 1927. Det er den eneste gang han har tilhørt O.F.K.s styre. Også ellers avsto han å delta i klubbens administrative arbeid, bortsett fra bibliotekarstillingen. Grunnen var at hans arbeid som redaktør av Nordisk F.T. samt hans filatelistiske studier la for stort beslag på ham. Men dr. Anderssen var alltid en god støtte og rådgiver for de sittende styrer. Med sin store innsikt og erfaring, sin forståelse og utstrakte viten, var han en uvurderlig hjelp. Alltid var han rolig og saklig. Hans eneste ledetråd var hva som kunne tjene filateliens interesser. Derfor omfattet han også O.F.K. — den klubb han tilhørte gjennom 30 år — med en aldri sviktende trofasthet. Bare sykdom eller bortreise kunne holde ham fra å komme på klubbens møter. Hvert år holdt han som regel minst to foredrag — om de forskjellige emner, og enhver nyhet av betydning ble først meddelt på klubbmøte før den ble offentliggjort på annen måte. Men han interesserte seg også for de andre norske klubber, og fulgte nøye med i deres liv. Når han kunne avla han dem besøk, og har i mange av dem holdt foredrag.

Ved Bergens Filatelist-Klubs 15-års jubileum i 1926 ble dr. Anderssen utnevnt til kommandør av «Den blå Løve», og ved O.F.K.s 40-års fest samme år fikk han storkors av «Det Gyldne Posthorn».

I dagene 18.—22. september 1926 var Justus Anderssen en av O.F.K.s representanter ved den nordiske filatelistkongress og -utstilling i Stockholm, og i oktbr. 1927 representerte han klubben ved Københavns Filatelist-Klubs 40-års jubileum.

På Strassbourg-utstillingen i 1927 fikk Justus Anderssen gullmedalje for platestudier av 4 skilling 1856. Jfr. hans artikkel i samarbeid med Johs. Jellestad og Abr. Odfjell i Collectors Club Philatelist 1926 og i Nordisk F.T. i 1927 om platerestruksjon av dette merke. I 1928 ble dr. Anderssen i Helsingfors tildelt sølvmedalje for en spesialsamling av samme merke.

Københavns Philatelist-Klub hedret i mai 1928 dr. Anderssen ved å utnevne ham til korresponderende medlem, og Fredriksstad Filatelistklubb valgte ham i desember samme år til æresmedlem av klubben.

Ved London-utstillingen i 1928 ble Nordisk F.T. tildelt bronsemedalje — en utmerkelse som dr. Anderssen i vesentlig grad har æren av.

Da den avholdte filatelist og redaktør av Nordisk F.T. i 1927 feiret sin 60-årsdag, ble han gjenstand for en enestående hyldest. Etter Dethloffs død var han ubestridt den største autoritet i norsk filateli. I tidsskriftet for samme år s. 245 flg. finnes hyldestartikler av Nils Strandell, Rudolf Falck, Benjamin Goodfellow, Bergens Filatelist-Klubs medlemmer og av P. A. Mossin. Falcks uttalelse om at «ingen enkelt mand — andres velfortjente Ære ufortalt — har havt den Betydning for Nordisk F.T., som nu har levet en Menneskealder, for dets Fremgang og Anseelse som Justus Anderssen», kan vel underskrives av alle.

På O.F.K.s møte den 7. desember 1925 ble tanken om en Norgeskatalog på nytt kastet fram, og den fikk stor tilslutning. Da den forrige gang skulde realiseres, omkring århundreskiftet, var saken enno ikke moden, men også no tok det tre år før arbeidet kom i gang. I 1928 satte O.F.K. ned en komite, hvori dr. Anderssen var det mest framtreddende medlem. Komiteen arbeidet meget hurtig. Katalogen kom ut i 1929, og ble overordentlig vel mottatt både innen- og utenlands. Bl. a. ble den meget rosende omtalt i Stamp Collectors Fortnightly. Samme år fikk katalogkomiteen mandat til å utarbeide et spesialalbum for Norges frimerker i tilslutning til katalogen. Albumet ble sendt ut i 1930. Både katalogen og albumet kom ut på O.F.K.s forlag. I 1933 utsendtes 2nen utgave av katalogen, under samme komites redaksjon, men denne gang med Norsk Filatelistforbund som utgiver, etter samtykke av O.F.K. I 1937 anbefalte en av O.F.K. nedsatt komite, hvis formann var dr. Anderssen, utsendingen av en 3dje utgave av katalogen samt av et nytt Norgealbum i fortrykkstypen. Katalogen kom i 1939, men det nye album ble det intet av.

Norge feiret i 1930 sitt 75-års jubileum som frimerkeutgivende land. O.F.K. holdt i den anledning, i dagene 24. mai—1. juni, en retrospektiv utstilling i Oslo av Norges frimerker. I kronologisk orden og uten angivelse av navn, alt bearbeidet av spesialsamlere på de forskjellige områder, ble merkene vist fram. Materialet var bragt til veie hos norske samlere i og utenfor klubben. Det er den største og fullstendigste samling av norske merker som noen gang har vært vist fram. På denne utstillingen dukket 39-blokken av Norge nr. 1 opp. Dr. Anderssen var medlem av utstillingskomiteen, likesom han også deltok i spesialbearbeidelsen. Til denne utstillingen kom advokat Benjamin Goodfellow ene og alene for å se Norge nr. 1 i en 39-blokk.

Under utstillingen ble det holdt et ekstraordinært møte i O.F.K., hvor tanken om dannelsen av et norsk filatelistforbund ble reist. Det ble satt ned en 6-manns komite for å forberede saken, og i denne komiteen var dr. Anderssen formann. Enighet om dannelsen av forbundet oppnåddes hurtig, og i juni 1931 ble det konstituerende møte holdt i Stavanger. Her møtte dr. Anderssen som en av klubbens representanter. Han er således en stifterne av forbundet. Sammen med en annen av representantene — avdøde disponent P. S. Steenstrup — har han i Norsk Filatelistforbunds årbok 1931 skrevet en meget fornøyelig beretning om turen til Stavanger. Dessverre er bare en av de morsomme penne-tegningene, som var innflettet i det originale manuskriptet, kommet med ved trykningen. Manuskriptet finnes i O.F.K.s arkiv.

I 1932 ble det nødvendig å reorganisere Nordisk Filatelist Forbund, og dr. Anderssen møtte som tidsskriftets hovedredaktør ved en konferanse om saken i København i november s. å. Her ble det også vedtatt en del endringer vedrørende tidsskriftet. For 1933—34 ble det besluttet å utgi Nordisk F.T. med dansk hovedredaktør, mens dr. Anderssen skulde være norsk og Nils Strandell svensk redaktør. Denne ordningen fortsatte også i 1935—36.

O.F.K.s medlemsnål i sølv for 25 års medlemskap fikk dr. Anderssen i 1933.

Norsk Filatelistforbund holdt i 1934 sitt 2net landsmøte i Oslo. Dr. Anderssen var en av klubbens delegerte, og skrev til festlighetene sin ypperlige vise: «Hvor bærer det hen?» I august dette år ble han tildelt København Philatelist-Klubs medalje for framrakende ytelser på filateliens områder.

O.F.K. endret i 1936 sine statutter, hvorved det ble adgang til å oppta æresmedlemmer. På klubbens møte den 6. april s. å. ble dr. Anderssen enstemmig og uten debatt opptatt som klubbens første æresmedlem for særlige fortjenester av filateli.

Dr. Anderssen var opprinnelig valgt til å skrive O.F.K.s historie 1911—1936, men måtte frasi seg dette verv, da han samtidig hadde i oppdrag å skrive 50-års studentenes bok i 1936.

Troms Filatelistklubb feiret i 1937 sitt 10-års jubileum. Klubben utnevnte ved den anledning Justus Anderssen til kommandør av «Den Gyldne Isbjørn», likesom han det år ble æresmedlem av Drammens Filatelistklubb. Samme år var han prisdommer ved Københavns Philatelist-Klubs 50-års jubileumsutstilling. Han har gitt en beretning fra utstillingen i Nordisk F.T.

Foruten sine mange andre utmerkelser var dr. Anderssen også ridder av Fredrikstad Filatelist-Klubs orden «Den røde Moestue».

Fra 1. januar 1937 overtok dr. Anderssen igjen hovedredaksjonen av Nordisk F.T. for årene 1937—38, og begynte offentliggjørelsen av en artikkelserie om norske brevstempler. Dessverre fikk han ikke anledning til selv å fullføre den, men på grunnlag av hans etterlatte optegnelser ble den avsluttet av Stian Sanness.

Den 30. desember 1937 fylte Justus Anderssen 70 år. På hedersdagen ble han hjertelig hyldet av en deputasjon, bestående av representanter for O.F.K., Norsk Filatelistforbund og Nordisk Filatelist Forbund, som bragte ham blomster, reiseskrivemaskin m. v. Jubilanten ga i sin takk til O.F.K. uttrykk for at klubben stod hans hjerte nærmest, både for hva den hadde betydd for ham og fordi den representerte hans kjælebarn, filateli. Hvilken enestående posisjon han inntok fikk dr. Anderssen også vitnesbyrd om i den mengde blomster og telegrammer som strømmet inn til ham ved denne anledning, og i Oslopressens store hyldestartikler.

Som den alsidige mann dr. Anderssen var, og da alt innen filateli ble han gjenstand for hans våkne interesse, var han også sterkt opptatt av norsk luftposts historie. På Norsk Filatelistforbunds forlag utga han i 1938 et nytt verk: Norsk Luftpost 1920—1937, et ytterligere standardarbeid i tillegg til de som var kommet tidligere.

I 1938 fikk dr. Anderssen sitt siste ærefulle verv. Sammen med Stian Sanness ble han utpekt til å skrive kapitlet om Norge i Kohls «Handbuch der Philatelie». Men dette fikk han ikke anled-

Dr. JUSTUS ANDERSSEN

(ca. 1937)

ning til å utføre, for den 15. juni 1938 satte mannen med ljaen plutselig punktum også for dette virksomme liv. Riktignok hadde han i mange år vært plaget av galdesten samt til tider av et hjerteonde, men hans gode humør sviktet allikevel aldri og hverken han selv eller andre anså sykdommen for alvorlig. Dr. Anderssen skulde om ettermiddagen den dagen i en større middag i familiekretsen. Som det festmenneske han var var han i strålende humør om morgenen. Han besøkte noen venner ut på dagen, men følte seg da plutselig meget trett. Neppe hadde han satt seg ned før livet sluknet. Det var sikkert en slutt som han selv vilde ha valgt om noe sådant hadde stått ham åpent. Hans begravelse fant sted under enestående deltagelse, ikke bare fra hans kjære klubb, men også fra filatelist-organisasjoner i inn- og utland, fra postverket og fra venner og kolleger.

Ved siden av Dethloffs alt for tidlige død, er dette det største tap norsk filateli har lidt. Dr. Anderssen var det selvfølgelig midtpunkt både innen den filatelistiske forskning og innen O.F.K.s festfilatelistiske virksomhet. Det var bare en «Justus» i de norske filatelisters rekke; under sitt fornavn var han kjent av dem alle. I det tidsskrift som han selv hadde løftet til internasjonal anseelse, og som hadde bragt det vesentlige av hans filatelistiske arbeider til verdens kunnskap, ble dr. Justus Anderssens minneruner vakkert tegnet av O.F.K.s daværende formann, dr. Y. Buchholz, samt av de danske og svenske redaktører, Aug. Petersen og Nils Strandell. Dr. Buchholz sier bl. a. at dr. Anderssen «var en all round filatelist og en all round kamerat». «Dr. Anderssen Viden paa specielle Omraader var fænomenal», sier Aug. Petersen, «og», legger han til, «hans Hjælpsomhed til at lade Andre nyde godt af hans Viden var uopslidelig». Dr. Anderssens personlige venn og intime medarbeider i et kvart århundre, Nils Strandell, sier om ham: «de sjuttio åren kunde icke mærkas på honom, ty innerst inne var och förblev han en yngling». Strandell framhever her noe sentralt i dr. Anderssens natur, han stivnet aldri i sin åndelige utvikling. Han hadde alltid klart for seg at verden stadig forandret seg, og at det er helt unyttig å søke å stabilisere forholdene på et nådd utviklingspunkt. Nettopp i utviklingen så dr. Anderssen det som var mest interessant. Det er således betegnende at han, som har gjort mere enn noen

annen for Nordisk F.T.s anseelse, var fullt klar over at det før eller siden måtte komme et rent norsk filatelistisk tidsskrift. Hvordan han tenkte seg realisasjonen av denne tanke, er dog ukjent for nedskriveren av disse linjer. At den skulde bli til virkelighet bare 3½ etter hans død, kunde han ikke godt vite.

Også den utenlandske fagpresse, således «Illustrierte Briefmarken-Journal» og en rekke engelske tidsskrifter bragte nekrologer. The London Philatelist åpner sitt julinumner 1938 (s. 173) med en minneartikkel, skrevet av dr. Anderssens og norsk filatelistis trofaste venn, advokat Benjamin Goodfellow. Han sier her bl. a. at dr. Andersen «may rightly be called «Norways National Philatelist»». Stort mere korrekt kan det heller ikke sies i få ord, når en skal forsøke å gjøre det klart for etterverdenen hva denne mannen har betydd.

Det filatelistiske bibliotek som dr. Anderssen etterlot seg, hadde han bestemt skulde tilfalle O.F.K. Samlingen av poststempler tilfalt det vordende postmuseum. Samlingen hadde dr. Anderssen arbeidet med i over en menneskealder, og den var på det nærmeste ferdig ved hans død. Postdirektørens takkebrev, hvor samlingen er kort beskrevet, finnes inntatt i Nordisk F.T. 1938, s. 217. I samme brev framheves den takknemlighetssgjeld som postverket står i overfor dr. Anderssen. For vel hadde han utbytte av sin forbindelse med postverket, ved de filatelistiske opplysninger han skaffet seg, men det siste hadde sikkert like stor fordel av den.

Foran er det gitt en framstilling av Henrik Dethloffs og Justus Anderssens virke innen norsk filateli, og til teksten knytter seg også noen få bilder av dem. Slike bilder gir bare en meget overfladisk kunnskap om hvordan personene så ut dengang de gikk lys levende omkring. I begynnelsen av 1930-årene ble det imidlertid opp tatt en del levende lysbilder av livet i O.F.K. i arbeid og fest, og her vil de nye rekker av filatelister få anledning til å se hvordan Justus Anders-

sen og de som tilhørte klubben den gang virkelig så ut, for filmen tilhører klubbens arkiv. Fra tid til annen burde klubbene ta opp slike korte filmer, for å bevare minnene fra en svunnen tid.

Hverken Henrik Dethloff eller Justus Anderssen var frimerkesamlere. De etterlot seg ikke nevneverdige samlinger av frimerker. De var forskere, hvis interesse for vedkommende merker opphørte i og med løsningen av de problemer som knyttet seg til dem. Den pekuniære fordel som de kunne ha av de sjeldenheter som de oppdaget, interesserte dem meget lite. Det var sjeldenheten som sådan, «das Ding an sich», som berørte dem. De spurte ikke: hva er merket verd i penger? Men: hva er merkets filatelistiske verdi? Det er nettopp kjennetegnet på den virkelige filatelist, mens spekulantene, som den filatelistiske verden er så overfylt av i dag, bare interesserer seg for pengeverdien. Det er denne dype interesse for tingen i seg selv som gir den virkelige filatelistiske glede, og som er en betingelse for over hodet å kunne få noe ut av hobbyen.

Når Norges frimerker i dag har fanget samlernes interesse så sterkt, ikke bare her hjemme, men også i utlandet, særlig England og Amerika, så skyldes det at meget få land er så vel «klarlagt», uten derfor å være fri for uløste gåter. Æren for dette tilkommer i første rekke Dethloff og Anderssen. De har også «dannet skole». Platinningen av de forskjellige merker har vakt stor interesse.

Arbeidet med studiet av Norges frimerker føres no videre av filatelister som til dels har samarbeidet med de to store avdøde mestre. Uten forkleinselse for noen av dem som med flid og dyktighet har ført saken fram til ytterligere klarhet, må Johs. Jellestad sies å være den som her har ytet det ypperste. Det var helt selvfølgelig at Jellestad i 1944 ble den første som fikk Anderssen-Dethloff Medaljen, denne medalje som O.F.K. har innstiftet til minne om klubbens to framragende forskere, og som knytter båndene mellom filateliens fortid, notid og framtid.

Ferariteter og forfalskinger

(Forts. fra nr. 1/1945.)

Av DAN THUNE-LARSEN

Vi skal så se litt nærmere på disse «Ferariteter» og forfalskinger og hvorledes disse oppstår.

Det var visstnok Herbert Eastwood's oppryddingsarbeid som førte til at de engelske postmyndigheter i 1928 for alvor begynte å praktisere postloven av 1908 overfor filatelister. Denne sier at det er straffbart å selge, eller endog å eie falske frimerker, stempler, plater eller andre ting som måtte stå i forbindelse med forferdigelse av falske merker. Dette gjalt ikke bare for frimerker fra England, med Dominions og kolonier, men for «any foreign country».

I 1926 var visse frimerkehandlere i England sterkt interessert i de høye verdiene av frimerker og fiskalmerker. Det gjalt gangbare merker i brukt tilstand. Det viste seg at en franskmann reiste til England og kjøpte opp det han kunde komme over til omtrent 10% av pålydende. Merken ble vasket og rensset for stempler og så

solgt til interesserte. Statskassen ble snytt for tusener på tusener av pund. Noe seinere viste det seg også at meget store partier av vanlige 2 pence merker, som ble påsatt alle kvitteringer, regninger etc. og makulert, var blitt rensset og brukt om igjen. Blant dem som hadde hatt større fortjeneste av affæren var også et par frimerkehandlere. Disse saker førte til en opprydding, og det var mange arrestasjoner, men de fleste slapp med mindre straffer.

Eastwood gikk så inn for å selge falsifikater under dekknavnet H. Booth. Dette gjorde han for å finne ut hvilke frimerkehandlere som var villige til å videreselge den slags, og for å komme i forbindelse med selve falsknerne, der som regel var bosatt på kontinentet. I hans bok finnes diverse korrespondanse med falsknere, med tilbud og priser på forandringer, overstemplinger etc. av bestemte merker. — Det eksisterte også en større

internasjonal falsknerring, visstnok med 5 medlemmer i England, 20 i Frankrike, bestående av franskmenn, persere, grekere, tyrkere og rumenere, samt 2 i U.S.A. Denne ring gjorde sine største kupp, når et land, som det ofte hendte, besluttet seg til å selge sine restbeholdninger av enkelte frimerkeutgaver for å hjelpe på en slunken statskasse. Ringen kjøpte restbeholdningene, og ga deretter en ordre til sitt eget private frimerketrykkeri, for det antall frimerker som var nødvendig for å lage restbeholdningen om til komplette sett, og dessuten for så mange komplette sett i tillegg som man mente verdensmarkedet vilde være istand til å absorbere. Hvis en konkurrent voget å by over dem, ved kjøpet av restbeholdningen, trykket de ganske enkelt et meget stort antall falske sett og verdensmarkedet ble oversvømmet slik at prisen på den ekte restbeholdning falt katastrofalt. Eksempler fra denne «Falsknerring» er merker fra Nyassa, Romania, Serbia, Montenegro, Liberia, Portugal m/kolonier, Kreta, Persia, Russisk China, Ukraine, Georgia, Liechtenstein, Lettland (særlig kartfrimerker), Italienske kolonier (m/overtrykk), Spania (Cervantes), og mange andre billige sett på verdensmarkedet.

Et eksempel er Kroningsserien fra Persia 1915, og samme serie overstemplet «Colis Postaux» og «Service». Disse merker var i 1929 oppført med en katalogpris av £ 5.3.1. En gros kunde merkene kjøpes for £ 6 per 100 sett, altså en 85del av katalogprisen, og i detalj ned til 3/6 d. per sett. I dag er merkenes katalogpriser meget lave.

De lettiske kartfrimerkene er et annet eksempel. De er trykt i ark på 228 stk. på tyske generalstabskart. Opprinnelig eksisterte det 28 originalkart, og det blir en pen jobb for en spesialist å finne ut hvilke det er av de no eksisterende ca. 250 forskjellige kart som er ekte?

Firmaet Benjamin & Sarpy som jeg tidligere har nevnt var pionerer på frimerkeforfalskningsområdet. De fabrikerte sikkert langt flere feiltrykk, omvendte midtstykker, og sjeldenheter av forskjellig slags, enn noe lands virkelige frimerketrykkeri noen gang har klart å framtrylle. Allikevel er de sikkert rene smågutter sammenlignet med mange av vår moderne tids frimerkefalsknere. Benjamin & Sarpy var særlig spesialister i falske overtrykk og falske tegninger. Grev Ferrari og Mr. T. K. Tapling (den sistes store samlinger finnes no i British Museum i London), var de to kunder som firmaet satte størst pris på blant sine mange gode kjøpere. I Ferrari-katalogene stod det stadig UNIK eller RRR, og gamle Ben i firma B. & S. vilde sikkert i mange tilfeller rødmet av glede over sine mesterstykker hvis han hadde opplevet å få se det.

En gang kom en franskmann inn til Messrs. Benjamin & Sarpy for å kjøpe en 6½ d. Newfoundland 1857. Gamle Ben fant straks fram et ustemplet eksemplar, men franskmannen insisterte på å få et brukt. Sarpy trodde de hadde et brukt eksemplar på lager og forsvant et øyeblikk, og kom snart etter tilbake med et perfekt brukt merke. Kunden ble glad, betalte den høye pris, og gikk. En halv time seinere kom han tilbake, og sa at poststemplet hadde sværtet til merket i lommeboken hans. Gamle Ben betalte beløpet tilbake og sa: «Vel, men vi stemplet det jo fordi De ønsket det.»

Sveitseren F. Fournier og hans forgjenger L.

H. Mercier laget utrolig mange forfalskninger og mange gode. Fournier solgte riktignok sine merker som reproduksjoner, men dette var absolutt ikke anført på merkene, og han fant derfor naturlig nok sine beste kunder blant de minst hederlige og minst samvittighetsfulle frimerkehandlere. Hans fabrikata ble sikkert videresolgt både som ekte merker og som reproduksjoner. I Odvar Johs. Witzøe's utmerkede «Frimerkeboka» finner jeg følgende om Fournier:

«I tidens løp har så vel filatelistene som postvesenet vært plaget av en lang rekke dyktige og farlige falsknere.

Den største og farligste av dem alle var sveitseren Fournier. I 1892 begynte sveitseren Mercier en faksimilefabrikk som man til å begynne med ikke tok særlig alvorlig. Imidlertid trådte Fournier inn i bedriften, og dermed ble de største frimerkeforfalskninger verden har sett innledet. Han framskaffet papirsorter som det var vanskelig å skjelne fra de originale frimerkers, etterlignet vannmerker og andre kjennetegn forbløffende godt og komponerte farger som til dels helt tilsvarte de ekte. Kort sagt: han skydde intet middel for å få sine faksimiler til å ligge så nær opp til originalene som mulig, men han trykket aldri «Faccimile» på sine frambringelser.

Det verste ved det hele var at Fournier faktisk ikke kunne stoppes. Etter sveitsisk lov kunne han nemlig lage så mange faksimiler han maktet, når han bare solgte sine produkter som det de var! Og det gjorde han. Men han viste meget godt at mange av hans faksimiler ble omsatt på store auksjoner som ekte merker, og han var så frekk at han til og med reklamerte med slike ting i et tidskrift som han utga.

Men Fournier laget ikke bare falske merker og solgte dem som ubrukte. Han ettergjorde også stempler og forsynte sine merker med de mest naturtro avstemplinger. Videre opererte han med falske overstemplinger på ekte merker. Da Fournier døde under verdenskrigen, ble hele fabrikken solgt til den forholdsvis lille filatelistklubb, L'Union Philatélique de Geneve. Meningen var opprinnelig å ødelegge frimerkebeholdningene, men så ble det besluttet å sette falsifikatene inn i album og selge disse til interesserte klubber. Derved kunne materiellet brukes i filatelien tjeneste til sammenlikninger og undersøkelser.

Materialet ble fordelt på 480 like album, som inneholdt tilsammen 1 200 000 merker, 273 600 falske avstemplinger og 24 800 overtrykk etter at alt var påtrykt «Faccimile». Hadde Fournier's restopplag av merker vært ekte, vilde de ha representert en verdi av 2,8 milliarder franc etter den daværende årgang av Yvert & Tellier's katalog.

Fournier var, som man forstår, farlig nok selv om han solgte sine produkter som «faksimiler», men langt verre er de frimerkeforfalsknere som arbeider i hemmelighet og omsetter sine merker som ekte.»

Selv om Fourniers restbeholdninger ble oppsatt i album, og merkene stemplet «Faux» eller «Faccimile», så finnes det tusener på tusener av merker på markedet som tidligere var kommet ut uten disse stempler. Muligens er også enkelte

av Fourniers trykkplater blitt omsatt, og handlerlagene eksisterte selv da sveitserklubben overtok restbeholdningene. Påtrykkene «Faux» etc. på Fourniers merker er lette å fjerne, og en kjent engelsk filatelist kunne straks utpeke hvilke merker i sveitserklubbens falsifikatsamling som lett kunne benyttes på ny av falsknere.

Man har hørt så meget om Fournier, men man har hørt svært lite om at han har vært en av de dyktigste til å reparere frimerker som noen-sinne har levet. For å bruke hans egne ord: «Reparasjon av defekte merker, enten de er med rift, bleket, bleket, perforert, med for liten marg eller dårlig tagget, lages lett til perfekte eksemplarer til følgende priser:

Merker under kr. 15,— kr. 1,25 pr. stk.
Merker over » 15,— 10% av kat.verdi
Fourniers prislister var trykt på fransk, engelsk, tysk, spansk, italiensk og portugisisk.

Det er selvsagt de største byer, og de store land med de store frimerkemarkeder som er gjenstand for de største falsknerier. Man ser derfor at tyske, engelske og franske kolonimerker har de største og fleste forfalskninger. Men det er også ei rekke gamle gode klassiske merker som er godt forfalsket. Av nyere merker kan jeg nevne et merke som er ganske aktuelt her i landet, idet en rekke av våre hvalfangere i sin tid benyttet det fra Falkland Islands, det er provisoriet 2½ d. på 2 d. I en frimerkeforretning i London kom det inn en mann i 1929, som tilbød et helark av dette merke minus et merke. Altså 239 stk. Etter to minutters diskusjon tilbød handleren £1 pr. stk. Selgeren aksepterte og gikk med 4500 kroner i kontanter. Noen timer seinere oppdaget man at overtrykkene var falske. Tablå.

En hel rekke forfalskninger av engelske kolonimerker er trykket på ekte vannmerket papir, hvilket til en viss grad kan skaffe vanskeligheter for å avgjøre om merkene er ekte eller ikke.

Jeg vil også nevne et sirkulære til de fleste engelske frimerkehandlere fra firma L. Pasche, Lausanne, firma registrert ved det sveitsiske Handelskammer.

«Idet jeg håber at mitt brev vil være av interesse, tar jeg meg den frihet å sende Dem prøver av mitt arbeid. Det er reproduksjoner av frimerker som man i forretningsspråket kaller «faksimiler»:

Mine priser er som følger:

Serbia 1904. Sett 8 verdier.	
Pris for 10 sett	£ 0.10.0
Pris for 100 »	» 4. 0.0
Suriname 1893. Sett 6 verdier.	
Pris for 10 sett	£ 0.10.0
Pris for 100 »	» 4. 0.0
Haiti 1904. 4 verdier.	
Pris for 10 sett	£ 0. 2.0
Pris for 100 »	» 0.16.0
Transvaal, Yverts nr. 86, 104, 105.	
Pris for 10 av hver	£ 1. 0.0
Pris for 100 »	» 8. 0.0

Vakkert utvalg i franske kolonimerker, med «faccimile» påtrykt på ekte frimerker. Skadede merker repareres etter et helt nytt system som ikke viser noen som helst tegn til reparasjon, og som ikke oppløses av noen veske, ja selv ikke av kokene vann. — Jeg beregner 10% av den katalog De måtte ønske og håper å høre fra Dem omgående.

Ærbødigst L. Pasche.»

For frimerkeforfalsknerne synes Brussel, Paris og de sveitsiske byer å ha vært de rette tumleplasser. Hvor de store kjeltringer på frimerkeforfalskingenes område finnes i dag tør jeg ikke uttale meg om, men jeg tror jeg tør si at i Skandinavia finnes det ikke store forfalskere av betydning. En rekke mindre har forsøkt seg, men stort sett med meget dårlig resultat.

Jeg går no over til å snakke litt om falskneres mange oppgaver, og jeg håper at ingen svake sjeler blant oss norske filatelister vil forsøke å bruke mine opplysninger i uærlig øyemed. I så fall skal vi nok snart avsløre dem, og henge synderne ut til offentlig besiktigelse.

Ved hjelp av en rekke kjemikalier kan man friske opp et frimerkes utseende. Det finnes kjemikalier som tar vekk alle blekkstreker, mens andre tar vekk bare rødt blekk. Mange slike kjemikalier kan etterlate en lukt på merket, men dette får man lett vekk ved å dryppe en dråpe av konas parfyme på merket, og da tror man straks det stammer fra en kvinnelig filatelist. Ofte kan man merke at man har vært utsatt for et forsøk på forfalsking ved å se at merket trekker vann like lett som et trekkpapi.

På de fleste kontorer finnes to små flasker i en eske, som heter «Ink Eradicator». Disse småflaskene skal være meget populære på kontorene, men også blant filatelistene. Etter lengere tids øvelse skal det være rene undre man kan utføre på sine merker ved hjelp av to slike små flasker.

Vannstoffhyperoksyd er visstnok utmerket. Prøv det på en gammel 1 penny England som er blitt nesten brunsvart i fargen, og se resultatet. Merker som er for hårdt stemplet skal kunne bli ganske presentable ved hjelp av kamelhårsbørste, varmt vann og førkrigssåpe. Barbersåpe skal være noe av det beste.

Rensning av frimerker ved kokning skal være utmerket, men kanskje det vil være det beste å forsøke seg fram. Det kan jo hende at 4 sk. 4 tåler 5 timers kok, mens 5 øre skravert bare tåler 6 minutter.

Mange merker skal visstnok ved kokning kunne miste flekker av olje fra stempler etc. På mine merker har jeg sett lite til dette. Derimot faller påsatte kanter lett av, og hva fargene angår må jeg erklære min fulle tilslutning til en kjent filatelist som uttalte at hvis man vil undersøke om de eldre frimerker fra Kaschmir er ekte skal man bare koke dem, og: «Hvis fargene forsvinner helt og etterlater verdiløse papirlapper, da er merkene ekte, men hvis de mot formodning bevarer sitt opprinnelige utseende da er merkene falske og må makuleres straks.»

Hvis frimerkene har merker av fargeblyanter, bør de stekes forsiktig i en stekeovn, hvis kokken er flink kan da strekene lett børstes av etterpå.

Dette var jo råd for noen og hver. Jeg håper Dere vil forsøke og at riktig mange merker blir ødelagt for Dere kommer til noe resultat. Men kanskje en eller annen vil kunne bli så dyktig at vi her i landet kan oppta konkurransen med utlandets store frimerkevaskerier.

*Forespørsler til tidsskriftet må
alltid vedlegges SVARPORTO!*

NORGESKATALOGEN 1945

Svar til anmelderen hr. arkitekt Einar Osc. Schou fra Katalogkomiteen

Katalogkomiteen har med stor interesse lest anmeldelsen av årets Norgeskatalog. Riktignok burde det være unødvendig å repetere om igjen de samme ting og de samme pirkerier som i fjor-årets anmeldelse, og vi hadde vel kanskje satt større pris på at Redaktøren i år hadde latt en annen Norgesspesialist komme til orde med anmeldelse og eventuell kritikk.

Det hadde vært vår mening ikke å svare på anmeldelsen i år, men da det synes å være en rekke ting som det vil være av interesse for landets samlere at komiteen svarer på, vil vi komme med et svar i år også.

Kjære arkitekt Schou, De tar fullstendig feil hvis De tror at vårt svar i fjor var noe utslag av dårlig humør. A nei da, komiteen har aldri vært i dårlig humør, våre møter har alltid vært preget av godt humør og arbeidsglede, og vi lar ikke vårt gode humør ødelegge selv om en anmeldelse viser liten forståelse av de forbedringer som katalogen er gjennomgått, og kun over en humørløs kritikk av rene detaljer og pirkerier. Svært mange detaljer i kritikken kunde vært unngått, hvis De i likhet med mange av landets samlere for øvrig, hadde skrevet til komiteen. Svært mange misforståelser vilde da også ha vært oppklart. Hvorledes De kan skrive «ti meget i denne er rettet, som der ved brevskrivning til komiteen ikke vilde bli tatt noe hensyn til», kan vi ikke på noen måte forstå. Dette er en stor uforskammethet mot komiteen, og de samlere som virkelig er interesserte og samarbeider med komiteen, vil sikkert kunne bekrefte at denne pøststand er helt og holdent tøv.

Arkitekt Schou må være en av de meget få som ikke har oppdaget de betydelige forandringer som fant sted fra 1943 til 1944 katalogen. Forandringene framgår med all ønskelig tydelighet av Forordet i 1944 katalogen, og vi har ikke hørt noen andre som ikke har bemerket forandringene.

Det er vel neppe sannsynlig at komiteen for Norgeskatalogen blir sittende i sin noværende sammensetning i årene som kommer. Den noværende komite mener stort sett at den har gjort alt som stod i dens makt for å få katalogen så korrekt og god som mulig. Vi er selvsagt oppmerksom på at det enno kan gjøres mange forbedringer i oppsetning og utstyr. Det er for eksempel neppe fulgt en tilstrekkelig konsekvent linje hva katalogiseringen av f. eks. platefeil angår, men komiteen har her stort sett valgt å følge den linje som tidligere har vært fulgt, og de enkelte varianter popularitet spiller også en stor rolle. Sannsynligvis vil det før eller seinere bli nødvendig å sløyfe alle platefeil under selve katalogiseringen og føre disse opp i et eget avsnitt tilslutt. Det vil dog kanskje no være bedre med nye folk og nytt blod i komiteen for at katalogen skal kunne bli enno bedre. Vi håper dog at de kommende komiteer for Norgeskatalogen får en anmeldelse av sitt arbeid i Norsk F.T. som er mere oversiktlig, storlinjet og grei, og mindre pirkete enn den som 1944 katalogen var tildel.

Hr. Nils Strandell's anmeldelse av Norges-

katalogen for 1929 i Nordisk F.T. 1929, s. 211, var meget velvillig. Det er påfallende til sammenlikning å lese ark. Schou's anmeldelse av 1945 katalogen, og man tør vel trygt si at katalogen i mellomtiden er forbedret ganske betraktelig. Det er ikke underlig at komiteen har følelsen av at ark. Schou's anmeldelse er farget av en viss animositet mot komiteen eller mot medlemmer av denne.

Så var det en del svar til årets anmeldelse. Komiteen fatter seg her mest mulig i korthet, og vil ikke beslaglegge tidsskriftets spalteplass unødige.

Katalogens opplag er ikke «forsiktigvis» satt til 5500 eksemplarer. Dette skyldes kun at Oslo Filatelist-Klubs restbeholdning av papir bare strakk til dette opplag. Det noe knappe format skyldes at restbeholdningen av kunstpapir var i et mindre format enn tidligere. Oslo Filatelist-Klub fant naturlig nok at det var langt bedre å utgi katalogen på et førsteklases papir i et litt knapt format framfor å forsøke å skaffe et fjerdeklases papir i det tidligere format, med en slett gjengivelse av alle klisjéer. En omstilling av den stående sats til det mindre format vilde ha ført til en økning av katalogens utsalgspris, i stedet for en reduksjon.

1. Komiteen er uenig i at det bør stå «med landets navn i teksten» i overskriften for 1863/66 utgaven.
2. Komiteen er ikke enig i de av anmelderen foreslåtte nummerforandringer.
3. Man er enig i at klisjéen for typeoppstillingen av våpentype II bør utskiftes. Omkostningene og materiell for fotografering har hittil hindret dette. Tittelen 1863/66 kan ikke settes inn i den gamle klisjé.
4. Platefeilene på merke nr. 178 nye i årets katalog er ikke som anmelderen nevner.
5. Fargebetegnelse. Anmelderen mener framdeles at fargebetegnelse for de fire første skillingsutgaver var bedre i 1943 enn i 1944/45 katalogen. Da samtlige fargebetegnelser i katalogen er såvidt mulig konsekvent gjennomarbeidet, vil hvis fargebetegnelse for disse fire utgaver er feil også alle fargebetegnelser for alle seinere utgaver også nødvendigvis måtte være gale. Komiteen mener å stå på absolutt fast grunnlag hva disse fargebetegnelser angår, og kritikk her bør helst framkomme fra folk med spesialstudier eller spesialkunnskap i farger. At ark. Schou som gammel filatelist og vant til de gamle betegnelser, liker bedre de gamle betegnelser er lett forståelig, men de var ikke desto mindre gale.

Anmelderens antagelse at komiteen har utarbeidet fargene i møter om aftenen, tyder på en svært stor mangel på tillit til komiteen. Komiteen har selvsagt kun bestemt fargene i fullt dagslys, og deretter nøye kontrollert alle betegnelser ved dagslyslamper om aftenen.

6. Da både betegnelse turistmerker og landskapsmerker brukes valgte komiteen denne gang å la begge betegnelse stå, for å unngå misforståelser fra mange mindre samlere.

7. Prisansettelsene finner anmelderen iorden med følgende unntagelser:

53 VI og 54 II utagget. Komiteen finner det riktigst å prise disse kun i par eller randeksemplarer, da annet ikke er sett omsatt. Ved å prise disse i enkeltstykker vil man risikere mange mere eller mindre vellykkede forsøk på forfalskninger.

Luftpostavstempling nr. 15. Prisene er riktig ansatt. Av lutter velvilje tok Postmesteren i Kirkenes og avstemplet så å si alle brev som kom nordover med 1.Nordtur, også med stemplet 1.Sydtur og sendte dem tilbake. Dette gjalt også brev som f. eks. var sendt under adresse Poste Restante, Kirkenes. Brev som kun bærer 1.Nordtur stemplet alene, er svært få og svært sjeldne. Brev med begge stempler er alminnelige, og virker svært fabrikkert i filatelistisk øyemed.

8. Det vil føre for langt å diskutere dette i detalj. Komiteen er enig i en del, og uenig i en del.

Vi kjenner ikke til hva hr. ark. Schou sikter til med sin uttalelse: «Det kunde jeg selvfølgelig ha gjort, hvis jeg ikke tidligere — gjennom brevveksling med medlemmer av komiteen — var på det rene med at i så fall hadde jeg ikke fått rettet på noe av det, som jeg mente var galt.» En meningsutveksling med et av komiteens medlemmer om filatelistiske spørsmål, vil sannsynligvis ikke komme til diskusjon innen komiteen, men en henvendelse til komiteen selv, om katalogens filatelistiske detaljer, vil selvsagt bli nøye gjennomdiskutert av Katalogkomiteen, og man vil gi et detaljert svar med begrunnelser for komiteens synspunkt. Det er i hvert fall meget bedre med et slikt samarbeid for en katalog utgis for å få den best mulig for alle landets samlere, enn å beslaglegge tidsskriftets spalter med slike detaljer etter på.

Anmelderens sluttrepplikk om utgivelsesretten til Norgeskatalogen er det utenfor Katalogkomiteens kompetanse å komme inn på, og uttalelsen hører vel heller ikke hjemme i en anmeldelse av katalogen.

Komiteen for Norgeskatalogen 1945.

Våre frimerker og Krigsskadetrygden

Den brevveksling vi offentliggjorde i tidsskriftets nr. 1 for i år ang. ovennevnte sak har vært foranledningen til en rekke brev til oss. I Krigsskadetrygdens brev er det flere punkter som er uklare og for å få disse nærmere belyst rettet vi den 2. mars følgende henvendelse til Krigsskadetrygden:

Ad frimerker ødelagt ved krigsskade.

Vi tillater oss herved å komme tilbake til Deres brev ang. ovennevnte sak. Brevet har vært offentliggjort i vårt tidsskrift og har forårsaket en rekke henvendelser til redaksjonen.

De sier i Deres brev: «Til sammenligningsgrunnlag for det spesielle merke De nevner, 50 øres V med vannmerke, kan en nevne det første 30 øres Nordkap. Uten forbindtlighet kan en antyde en erstatning på kr. 0,50 for

50 øres V med vannmerke etter prisnivået 8. april 1940.» Er dette å forstå slik at alle merker som er trykt og utkommet etter 8. april 1940 bare blir erstattet med pålydende? Og hvorledes vil det stille seg med merker som utkom før 8. april 1940? Vil disse for Norges vedkommende f. eks. bli erstattet etter prisene i Norgeskatalogen 1940?

De sier videre i Deres brev: «Trygdens formål er gjenanskaffelse», men hvorledes skal dette skje når man f. eks. for 50 øre V med vannmerke bare får 50 øre i erstatning og gjenanskaffelsen må beregnes å komme i ca. kr. 35,—? De hentyder videre til at der benyttes fagfolk ved verdsettelsen. Er det mulig å få oppgitt hvilke fagfolk Krigsskadetrygden benytter ved fastsettelse av verdiene på frimerker?

Som De vil forstå har disse spørsmål meget stor interesse for våre lesere, og vi vil derfor være Dem meget forbunden for et uttømmende svar.

Ærbødigst

Jarle O. Stensdal.

Herpå fikk vi den 21. mars følgende svar:

Frimerker ødelagt ved krigsskader.

Brev av 2. mars 1945.

En finner ikke å kunne gå inn på detaljerte drøftelser vedrørende ovennevnte spørsmål.

Den erstatning som Krigsskadetrygden yter for tap av frimerkesamlinger, vil bare utgjøre en mindre brøkdel av deres omsetningsverdi etter prisene i dag. Det anbefales derfor samlerne å oppbevare sine samlinger eller merker av særlig verdi i bankboks eller på annet betryggende sted. Forsømmelighet på dette punkt vil kunne få innflytelse på erstatningens størrelse.

Oslo, 21. mars 1945.

pr. pr. KRIGSSKADETRYGDEN FOR LØSØRE

Robert Østberg,
adm. direktør.

Det er beklagelig at Krigsskadetrygden har valgt det standpunkt «ikke å kunne gå inn på detaljerte drøftelser vedrørende dette spørsmål». Antagelig skyldes dette at Krigsskadetrygden ikke er helt klar over hvilke verdier det er tale om. Vi gjør våre lesere spesielt oppmerksomme på trygdens uttalelse om at *erstatningen bare vil utgjøre en mindre brøkdel av omsetningsverdien etter prisene i dag.* Det er jo greit at vi har fått dette bragt på det rene allerede no og det vil vel være å anbefale at alle større samlinger plasseres i bankhvelv e. l. På et slikt sted skulde de være noenlunde trygge, i et hvert fall mot brannskade.

Ad Spitsbergenmerkene

Dessverre viser det seg at setternissen har vært framme i innlegget vedr. dette emne i nr. 1/1945.

Han har hermed avsløret seg som fremmed for Vestfold og hvalfangst idet han har gjort «blåshval» til blåhval — om også en blåhval kan blåse . . .

A. Bye.

nyheter

Belgia.

Dette land har utgitt en rekke befrielsesfrimerker:

- 2, 15, 20 og 60 c. av typen «riksvåpnet» er overstemplet med bokstaven V i rødt.
- 1, 1,50, 1,75, 2, 2,25, 3,25 og 5 frc. med portrett av kong Leopold i tidligere type. Til høyre for kongen er plassert en krone og bokstaven V.
- 5, 10, 25 og 50 c., 1, 1,50, 1,75, 2,75 og 5 frc. Bokstaven V i hel merkestørrelse danner bakgrunnen for den heraldiske løve. Denne siste serie er trykt hos Waterlow & Sons Ltd., London.

Portomerket (ny type):

- 10, 20, 30, 40 og 50 c., 1 og 2 frc.

Frankrike.

Vi bringer i dag en rekke illustrasjoner av de i forrige nummer anmeldte franske merker.

I følge «Journal Philatélique de Berne» har den franske regjering etter foretatte undersøkelser foreløbig erklært følgende lokale utgaver for offisielle:

Aigurande, Bordeaux, Chalons-sur-Marne, Chambéry, Chatellerault, Cherbourg, Decazeville, Lille, Loches, Lyon, Measnes, Niort, Poitiers, Pons og Tours.

Sveits.

Til inntekt for de krigsskadede er utgitt 3 tilleggsmerker:

- 10+10 rp., olivengrø, svart, lysgrø.
20+60 rp., rød, svart, lysgrø.
3,—+7,— frc., svartblå, grønbå, blåsvart.

De to første merker er trykt i ark à 50, det siste i blokk. Salgstid: 20. februar til 15. april.

Den 1. juli er det 100 år siden det berømte kantonalmærke fra Sveits «Baselerduen» så dagens lys. Til minne om denne begivenhet har det sveitsiske postverk utgitt en blokk inneholdende 2 merker à 10 rappen, frankaturgyldighet 20 rp., salgspris 3 frc. Tillegget frc. 2,80 tilfaller Pro Juventute. Blokken selges bare i tiden 14. til 30. april og merkene har frankeringsgyldighet til 31. desember. Merkene kan benyttes i hel blokk eller fraklippet i par eller enkeltvis.

10 rp. blågrøn, karminrød, svart.

Sverige.

I anledning av det svenske Røde Kors' 80-års jubileum utkom den 27. februar et frimerke:

- 20 øre, rød og hvit. Merket forekommer 2 og 3 sidig tagget.

I følge offisielle meddelelser fra Verdenspostforeningen i Bern er følgende merker utkommet i oversjøiske land i løpet av året 1944:

Algeriet.

- 15, 50, 100 og 200 frc. alm. merker.
0,50+4,50, 1,50+8,50, 3+12, 5+15, alle med initialene CCSMPG.

Argentina.

- 5 c., utgitt i anledning av den første argentiske bokmesse.
5 c., utgitt i anledning av innvielsen av Tucuman museet.
5 c., utgitt i anledning av postsparebankens årsmøte.
3+2 c., portrett av Samuel Morse.
5+5 c., allegorisk framstilling av postforbindelsen Syd-Amerika—Spania.
10+5 c., portrett av Graham Bell.
1 \$+50 c., portrett av Colombus.
5 c., utgitt i anledning av «havets uke».
5 c., utgitt i anledning av avsløringen av Julio Argentino Rocas statue.
5 c., utgitt i anledning av 100-års dagen for general Juan Lavalles død.
5 c., utgitt i anledning av 100-års dagen for José Manuel Estradas fødsel.
5 c., utgitt i anledning av 100-års dagen for Dr. José C. Paz's fødsel.
5 c., hyldest til general Domingo French og oberst Antonio Luis Bernte.
5 c., utgitt i anledning av Nasjonalbankens 50-års jubileum.
15 c., utgitt i anledning av 450-års jubileet for Amerikas oppdagelse.
5 c., utgitt til minne om Dr. Marco M. de Avelanadas død.
1 c., utgitt for postsparekassen.
15 c., kveg.
20 c., bilde av Martin Güemes.
5+10 c., 5+50 c., 5 c.+1 \$, 5 c.+20 \$, tillegget tilfaller ofrene for ulykken ved San Juan.
3 og 5 c., utgitt 11. oktober 1944 i anledning av den 4de nasjonale Kirkekongress.
5 c., utgitt 24. oktober 1944 i anledning av «verdenssparedagen».

Egypt.

- 5+5 m., med bilde av dronningen og prinsesse Ferial. Merket er opprinnelig utgitt i 1940 og er no overstemplet «1943».
20 m., alminnelig merke.
5 m., luftpostmerke.
10 m., utgitt i anledning av 8-års dagen for kong Fuad den 1stes død. Merket var bare tilsalgs en dag, nemlig den 28. april 1944 og var gyldig i tiden 28. april—27. mai 1944.

Falklandsøyene.

Verdiene ½, 1, 2, 3, 4, 6, 9 p. og 1/— er overstemplet henholdsvis: Graham Land, South Georgia, South Orkneys, South Shetlands, i alt 32 merker.

Franske kolonier — merker trykt i London.

Ekvatorialafrika:

5, 10, 25, 30, 40 og 80 c., 1, 1,50, 2, 2,50, 4, 5, 10 og 20 frc.

Luftpost:

1, 1,50, 5, 10, 25, 50 og 100 frc.

Kamerum — samme verdier i begge grupper.

Somaliland — —»—

Madagaskar — —»—

Ny-Kaledonia — —»—

Sydhavsøyene — —»—

Réunion — —»—

St. Pierre & Miquelon — —»—

Fransk India:

2, 3, 4, 6, 12, 16 og 20 c., 1, 1,18 og 6,6 frc., 1, 2, 3 og 5 r.

Luftpost:

4 frc., 1, 2, 5, 8 og 10 r.

Guadelouse — lokal utgave.

40 : 35 c., 50 : 25 c., 1 frc. : 65 c., 4 frc. : 1,05 : 2.

India.

De alminnelige frimerker 3 p., ½ a., 9 p., 1½, 2, 3, 3½, 4, 6, 8, 12 og 14 a., samt tjenestemerkenes 3 p., ½ a., 9 p., 1½, 2, 2½, 4 og 8 a., er overstemplet «Al Bu Said 1363» på arabisk. Utgitt i Muscat 20. november 1944 i begrenset opplag.

Japan.

20, 30 og 40 s.

Kina.

20, 30 og 40 \$.

1, 20, 30 og 40 \$ til bruk i provinsen Sinkiang.

Marokko.

10, 30, 40, 50, 60, 70 og 80 c.

1, 1,20, 1,50, 2, 2,40, 3, 4, 4,50, 5, 10, 15 og 20 frc. alle med bilde av Hassan tårnet.

Ny-Zealand.

1+½ p., 2+1 p., med innskriften HEALTH

Peru.

15 c., 1, 1,35 3 og 5 \$, utgitt i anledning av den 5. panamerikanske vegkongress.

15 og 30 c., utgitt i anledning av 100-års jubileet for oppfinnelsen av den elektriske telegraf.

Syd Rhodesia.

2 p., med innskriften «1893 Matabeleland 1943».

Syria.

25 p., karmin, med bilde av parlamentsbyggn.

50 p., grønblå, med bilde av regjeringsbyggn.

150 p., blå, med bilde av parlamentsbyggn.

200 p., fiolett, med bilde av regjeringsbyggn.

Luftpostmerker:

25 p., grøn, utsikt over Bchamoun.

50 p., oransje, do.

100 p., gul, festningen Rachaya.

200 p., fiolett, do.

300 p., mørk grøn, utsikt over Beyrouth.

500 p., brun, do.

Opplag 65 000 av hver verdi.

200 p., brun og 500 p., mørk blå,

med portrett av den syriske republikks president Chucir Kowathy.

Opplag 50 000 av hver verdi.

10 p., karmin, lasarettet i Beyruth.

20 p., blå, do.

20 p., oransje, sanatoriet i Bhannès.

50 p., blågrøn, do.

100 p., lilla, do.

Opplag 40 000 av hver verdi.

I teksten står på arabisk og fransk: «Congrès Médical Beyrouth 1943». Denne kongress ble imidlertid utsatt og ovennevnte merker er overstemplet med teksten «6. arabiske medisinske kongress 1944» på arabisk.

Tonga.

1, 2, 3 og 6 p., samt 1/— med innskriften «1918—1943».

Tunls.

2,40, 3 og 4,50 ft., 2+48 ft.

Venezuela.

5, 10, 20 c. og 1 B.

Luftpost:

5, 10, 20, 30, 40, 45, 90 og 1 B. Utgitt i anledning av 80-års jubileet for opprettelsen av det internasjonale Røde Kors.

Zanzibar.

10, 20, 50 c. og 1/— utgitt i anledning av dynastiet Al Bu Said's 200-års jubileum.

Postverkets frimerkesalg til Samlere meddeler:

Rest-opplaget av hefteark som ble solgt av Oslo postkontor og Samlerluka var:
5 øre, 2450 ark, 10 øre, 2150 ark.

Poststemplet Krokkleiva p.å.

En av våre lesere på Hønefoss meddeler flg.:
I dagene 22.—30. november 1944 ble poststemplet på Krokkleiva p. å. i stand og måtte sendes til Oslo til reparasjon. De første dagene makulerte en merkene med blekkstreker, siden gikk en over til å bruke et alminnelig rett enlinjes gummistempel med tekst: Krokkleiva p. å. Poststemplet kom tilbake igjen og ble tatt i bruk den 30. november. Vi er blitt forelagt et rek.brev hvor merkene er avstemplet med det provisoriske gummistempel. Etter hva vår hjemmelsmann opplyser ble der i dagene 22.—30. november sendt 24 stk. rek.brev.

Ad Abr. Odfjells artikkelserie om Sveriges frimerker

(i parentes bemerket)

av CAND. PHIL.

Alle leser sikkert denne serie med den største interesse, og vi finner mange opplysninger av stor filatelistisk verdi, som ikke finnes i kataloger i sin alminnelighet. Hvorfor undertegnede kommer med et tillegg, det er min studie over kronemerke, og ett spørsmål til de svenske samlere. Hva arbeider de svenske spesialsamlere med i dag? Er det kun båndmerker, farger, vannmerker og tagginger? Har de ikke fått øynene opp for de interessante håndgraverte typemerker? Hvor lenge skal deres Tornerose-søvn vare? Grunnen hvorfor jeg spør om dette, er, at jeg til nå ikke har hørt eller sett noe om plateoppsetning innenfor de svenske frimerker. For å forstå meg bedre vil jeg sitere bruddstykker av Abr. Odfjells utmerkede artikkel.

I nr. 11/1944, s. 192, står følgende:

«1 riksdaler gulbrun og blå.

Fra 1. juli 1872 til 31. mars 1877. Opplag 500 000.

På grunn av de to farger måtte arkene gå gjennom pressen to ganger. Det hender derfor at det blå er forskjøvet — skjevt. — Når unntas uklart trykk og dobbelttrykk er der ingen platefeil eller mangler.»

Etter denne beskrivelse må en gå ut fra, at det ikke er noe spesielt av interesse ved denne utgave. Her vil jeg bemerke at denne plate er meget interessant, idet der er et hundrede typer i det innre felt. Det samme er tilfelle med riksdaler 1877—1879. No har jeg ikke materiale til å kontrollere om det er samme midtparti som går igjen i de to interessante utgaver 1 riksdaler og 1 krona. Men en ting er sikkert, og det er at 1 krona 1879 og 1 krona 1886 har samme typer i innre felt.

Videre leser vi i Odfjells artikkel s. 194 ø. til h.:

«I begynnelsen ble der brukt plater hvor midtpartiet er ombyttet? (spørsmålstegn av undertegnede) Her har en oppgraving funnet sted, nemlig den hvite linje på høyre side av de tre kroner i midten. Der er adskillige typer, da denne er utført for hånden på hele trykkplaten.

De seinere trykninger er fra en annen plate, framstillet etter et nytt originalstempel.»

Etter denne opplysning, må den, der vil plate dette merke ha 100 typer med gammelt ytterornament, og 100 typer med nytt ytterornament. Med andre ord, innen for disse to merker 1 riksdaler og 1 krona, må den som vil og kan, ha hele fem plateoppsetninger.

Har grunn til å håpe og tro at postmuseet i Stockholm har disse plater? Ustemplet? Så det skulde være en lett sak å kartlegge disse så interessante frimerker.

Fredrikstad, april 1945.

Gottfried Caspersen.

P. S.

Av det materiale (1 krona, posthorn) der har vært til min rådighet, har jeg avtegnet 63 forskjellige oppgravinger. Og jeg vil benytte denne anledning til å spørre, om leserne har par eller blokker til utlån for avtegnings? Og helst rene i innre felt.

D. s.

Håndboken

Det ser endelig ut til at arbeidet med den store norske håndboken no er kommet i god gjenge med herrene Johs. Jellestad og Dan Thune-Larsen som redaktører. Det er ikke tvil om at vi her får et verk som kommer til å vekke oppsikt ikke bare i norsk filateli, men i den filatelistiske verden i det hele tatt. Den norske filatelistiske litteraturen er ikke rik, men så har den vært desto bedre. Tenk bare på Anderssen-Dethloff's Norges Frimerker 1855—1914 og 1855—1924 og Norgeskatalogen. Mange stusser kanskje over at jeg nevner Norgeskatalogen, men det er en kjent sak at den er noe nær enestående. Den er usedvanlig rik på opplysninger, delikat å se på og og representerer norsk filateli på en ypperlig måte. De fleste samlere sitter vel med katalogen i hånden uten å tenke nærmere over hvor god den er, men sammenlign den bare med andre kataloger så vil De fort oppdage dens store fordeler.

No har altså Norsk Filatelistforbund sendt ut meldingen om den nye håndboken som man håper kan bli ferdig i 1946, og legger man seg i selen er det ikke tvil om at den vil komme da. Men for et arbeide det skal bli! Det er ikke min mening her å gi meg i kast med gode råd og vink til redaksjonen, men jeg vil gjerne få rette en sterk appell til medlemmene om å støtte dette verket som vi alle kommer til å nyte godt av. Det blir et dyrt verk, det sier seg selv, men jo større støtte Forbundet kan få, jo billigere kan boken bli i utsalg, og det er jo meget om å gjøre at flest mulig kan få anledning til å kjøpe den.

Thune-Larsens forslag om Håndbokens venner stod omtalt i forrige nummer av tidsskriftet og er meget godt. Det bør vel være en selvfølge at klubbene tegner seg for andeler, og det er å håpe at flest mulig av samlerne gjør det samme. Klubbene har jo direkte interesse av at håndboken kommer ut og et bibliofileksemplar bør ikke mangle i et eneste klubb-bibliotek. Er klubben så liten at den ikke har råd til å benytte så mange penger til en andel, så er det vel en idé at medlemmene yter klubben et bidrag så den får anledning til å skaffe en andel.

Håndboken må ut, og den må gjøres billigst mulig, så alle, såvel klubbene som medlemmene må gjøre sitt til at den blir det den bør bli. Og Forbundet sier ikke nei takk til bidrag heller. Vær sikker.

Cand. phil.

Vestfold Filatelistkrets

I anledning av «cand. phil.»s artikkel «Gullkorn» i siste nummer av tidsskriftet, skal jeg som formann i den forberedende komite for dannelsen av Vestfold Filatelistkrets, få lov til å komme med en redegjørelse.

Ved gjennomlesning av «cand. phil.»s artikkel kan en ikke unngå å få det inntrykk at det er Tønsberg Filatelistklubb som no har tatt initiativet til dannelsen av Vestfold Filatelistkrets (V.F.K.). Imidlertid gir dette et helt feilaktig bilde av situasjonen. «Cand. phil.» henviser til Norsk F.T. nr. 2/1945, og ved å lese gjennom møtereferatet der, fra Asgårdstrand Filatelistklubb, vil en snart oppdage hvilken rolle Tønsberg Filatelistklubb har spilt ved denne anledning. Det er muligens riktig som det nevnes at «spørsmålet hadde vært styrebehandlet i T.F.K. for over et år siden», men det framgår videre at dette er alt T.F.K. har foretatt seg m. h. t. dannelsen av en krets.

Som derimot hele det nevnte møtereferat viser er det Asgårdstrand Filatelistklubb som på det noværende tidspunkt og under henvisning til de samme fordeler som «cand. phil.» nevner, har tatt initiativet ved å arrangere fellesmøte 16. januar d. å.

På møtet ble det så valgt en forberedende komite med representanter fra alle Vestfold-klubbene. Denne komite utarbeidet et forslag til lover for kretsen, og sendte dette til de tre klubbene, samtidig som de i en følgeskrivelse gjorde rede for komiteens arbeid og hensikt, og ba om en uttalelse fra klubbene i sakens anledning.

Alle klubbene svarte på henvendelsen, og det viste seg at *alle tre klubbene* vedtok å støtte komiteens videre arbeid for dannelsen av V.F.K. I Sandefjord og Asgårdstrand var vedtaket sogar enstemmig. Etter at komiteen hadde mottatt dette gledelige bevis på sakens berettigelse, var det meningen å arrangere et konstituerende møte, men dette er foreløpig utsatt til høsten p. g. a. de håpløse reiseforhold og sesongens nære avslutning.

Vi håper det ikke vil vare så lenge før V.F.K. er en realitet til felles nytte for klubbene i Vestfold, og som en spore for de øvrige klubbene i Norsk Filatelistforbund.

Tønsberg, 31. mars 1945.

For den forberedende komite
for dannelsen av Vestfold Filatelistkrets.

Arvid Skavang.

Møtereferater fra FORBUNDSKLUBBENE

D'herrer Sekretærer bes sørge for å sende inn referatutdrag omgående. Referatutdragene må være kortfattede, og skal være Redaksjonen i hende senest 10. i hver mnd. Sterkt forsiktede referater kan ikke påregnes inntatt.

Bærum Filatelistklubb

avholdt sin årlige generalforsamling den 14. mars på Løkke Restaurant, Sandvika.

Det var 18 medlemmer til stede. Etterat formannen, hr. Thelle Eriksen, hadde ønsket velkommen ble årsberetningen for 1944 referert. Av denne framgikk det bl. a. at det siden forrige generalforsamling var avholdt 5 medlemsmøter og 6 styremøter. Det har i løpet av året vært en tilgang på 2 medlemmer, slik at medlemstallet no er 53, hvorav 26 er hovedmedlemmer. Kontingenten er på det nærmeste gått inn og klubbens økonomi er bedret betraktelig det siste år. Både årsberetningen og det framlagte regnskap ble godkjent uten bemerkninger.

I forbindelse med regnskapet oppsto det en mindre diskusjon angående kontingenten for livsvarig medlemskap og mulighetene for å få opprettet et fond for denne kontingent. Dessuten framkom klubbens revisor, kontorsjef Iversen, med en del bemerkninger til den utsendte årsberetning og forslag til lettelser i regnskapsføringen og revisjonsarbeidet.

For å skaffe midler til innkjøp av en kvartslampe og et lysbildeapparat har klubben satt i gang et lotteri med rent filatelistiske gevinster. Det er klubbens byggeteider, avdelingssjef Sætrang, som har påtatt seg arbeidet med dette og i forbindelse med en kort orientering om lotteriet, la han loddøkene fram for salg.

Formannen takket byggeteideren for det omfattende arbeid denne har utført det siste år og anmodet medlemmene om å bevilge kr. 100,— til trykning av et par formularer for å lette byggeteideren i arbeidet. Anmodningen ble imøttekommet.

Man gikk så over til valgene. Foruten formannen sto 1. sekretæren for tur til å tre ut av styret. Formannen erklærte seg villig til å stå et år til, mens sistnevnte p. g. a. sitt arbeid hadde vanskelig for å motta gjenvalg. Det endelige resultat ble at 1. sekretæren og en av varamennene byttet plass. Styret for 1945 fikk derved følgende sammensetning:

Formann: Hans H. Thelle Eriksen.

Viseformann: H. C. Sætrang.

1. sekretær: Gerh. Fr. Mowinckel.

2. sekretær: Ragnar Løv.

Kasserer: Georg Traheim.

Varamenn: K. W. Getz og J. W. Warhuus.

Som klubbens revisor ble valgt kontorsjef Iversen (gjenvalg) og ingeniør Møller.

Det var innsendt forslag til generalforsamlingen om å åpne en postgirokonto for klubben for å lette kontingentbetalingen m. m. Forslaget ble vedtatt og det er no åpnet en konto for kassereren (nr. 141 81) og en for byggeteideren og auksjonsvirksomheten (nr. 115 17).

Formannen hevet derpå generalforsamlingen idet han takket medlemmene for den tillit som var vist ham og styret, samtidig som han håpet på et fortsatt godt samarbeid både innen styret og klubben for øvrig.

Møtet fortsatte en times tid utover aftenen med underholdning av K. W. Getz, som viste medlemmene en fargefilm fra en tur langs norskekysten. Huus.

Gjøvik Filatelistklubb

holdt generalforsamling fredag 9. mars. Formannen oppleste årsberetningen, hvorav framgikk at der i det foregående år var holdt 9 møter.

På grunn av mangel på lokale måtte framdeles møtene holdes etter tur og omgang hos medlemmene, hvor der alltid har vært god servering.

På møtene har alltid vært sortert og utdelt «kilovare». Kassereren oppleste regnskapet, som ble godtatt. Klubbens funksjonærer gjenvalgte, nemlig:

Formann: Henr. Hovelsrud.

Viseformann: A. Haugan.

Sekretær og kasserer: Sven G. Svendsen.

Bytteforstander: Kjell Trælåsås, Sven G. Svendsen.

Halden Filatelistklubb

holdt ordinær generalforsamling i Café Fønix onsdag 7. februar 1945. Det var 14 medlemmer til stede.

Årsberetningen ble utsatt til marsmøtet, da sekretæren var utsatt for et skihull den 4. februar d. å.

Regnskapene og budsjettforslaget for 1945 ble opplest og vedtatt etter kort debatt.

Klubben arbeider etter forholdene bra og interessen blant medlemmene er god.

Det ble avsatt kr. 50,— til et fond til innkjøp av en kvartslampe og et projeksjonsapparat for ugenomsiktig undervisningsmateriell.

Valgene falt slik:

Formann: Alf Abrahamsen.

Kasserer: Thomas Hagen.

Sekretær: Arne Hjorth.

Varamenn til styret: Johan Thorsteinsen og Ragnar Heidenstrøm.

Revisorer: Reidar Lindstrøm og R. Dorang Hansen.

Bibliotekar: J. Thorsteinsen.

Bytteleder: Lorentz Kreutz.

Formannen refererte endel innkomne skriv.

Under eventuelt ble det bestemt at juniorgruppen skal inn under seniorgruppen, da det er liten tilslutning blant juniorene.

Et par av medlemmene arbeider med et projeksjonsapparat og det er håp om å ta det i bruk før sesongen slutter.

Bytteforstanderen nevnte at medlemmer som beholder en utvalgssending lengere tid enn tillatt, skal ilegges en mult for å forebygge for meget forsinkelse.

Lokalespørsmålet ble drøftet da dette ikke har vært helt tilfredsstillende i det siste.

Det nevnes at sekretæren skal utarbeide utkast til klubbmerke, da klubben mangler et slikt.

Til slutt takket formannen for frammøtet og hevet generalforsamlingen.

Det var deretter kameratslig samvær med frimerkebytting og diskusjon.

A. Hj.

Kristiansands Filatelistklubb

holdt sitt 221. møte under ledelse av formannen hr. Sigurd B. Jornsens. Der var 26 medlemmer til stede.

Følgende nye medlemmer ble innvalgt:

Hr. Jack Hornaung, Mørchsgate 11, her,

Fru Helen Anker Iversen, «Dana», Nedre Lund, her.

Etter forslag fra hr. O. Grude Nilssen ble man enige om etter hvert å anskaffe fotos av medlemmene til klubbens arkiv. I forbindelse med dette ble det opplyst at klubbens 2. sekretær hadde under arbeid en formannsalbum med bilder av klubbens samtlige formenn fra starten av til i dag.

Formannen opplyste at kvartslampen no sto ferdig montert i hr. Kaare Peersens forretning, og at den var tilgjengelig i tiden mellom kl. 9—14, for medlemmene gratis og for ikke medlemmer mot et rimelig beløp.

I 5 minutter serien kåserte kjøpmann H. G. Hansen om: «Bør man ta defekte merker med i samlingen.»

Herrne Frøysaa, H. G. Hansen og P. Th. Lund demonstrerte sine rikholdige Frankrike-samlinger, og hr. Hilmar Nilssen holdt et orienterende foredrag om Frankrikes frimerker.

Huskomiteen hadde fått i stand en utlodning som det ble trukket på, og den innbragte kr. 500,— til husfondet.

Blant medlemmene ble det omsatt frimerker for ca. kr. 800,—.

Møtet ble hevet ved 22 tiden.

1. sekretæren.

Romerike Filatelist-Klubb

holdt generalforsamling den 22. febr. under ledelse av formannen, Kjeld W. Eriksen.

Formannen åpnet med å ønske medlemmene hjertelig velkommen, hvorefter han gjennomgikk klubbens statutter.

Årsberetning og regnskap i revidert stand ble opplest og enstemmig vedtatt.

Da det viste seg at klubben har hatt et meget godt år, ble det besluttet etter tidligere inngitt forslag, å sette årskontingenten til kr. 10,— pr. seniormedlem mot før kr. 15,—. Juniørers årskontingent blir stående uforandret på kr. 5,—.

Man gikk så over til valgene som fikk følgende utfall:

Formann: Kjeld W. Eriksen.

Viseformann: Ingv. Bekken (ny).

Kasserer: Aslak Grevle.

Sekretær: Kjell Holthe.

Styremedlem: Finn Lømo-Hansen.

Revisor: Ingv. Bekken.

Bytteleder: Finn Lømo-Hansen.

Som klubbens representant i Forbundets representantskap ble valgt formannen med Tangen som varamann.

Formannen takket for den tillit som var vist ham, og håpet på fortsatt godt samarbeid og framgang for klubben i det kommende arbeidsår.

Ingv. Bekken,

Sandnes Filatelistklubb

avholdt møte nr. 48 den 5. april. Til stede 16 medlemmer. Møtet ble åpnet kl. 20,30 av formannen Hans Pettersen.

Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt.

Formannen hadde fått et brev fra Norsk Filatelistisk Tidsskrift angående klubbens protest mot framgangsmåten ved abonnement-tegningen på «Nordisk Filateli». P. g. a. de nye opplysninger som no framkom, ble det besluttet at protesten skulde tilbaketrekkes.

Alfred Gilbertsen holdt så et kåseri over sin første tid som frimerkesamler og om noen filatelistiske opplevelser han hadde hatt.

Viseformannen henviste til siste nummer av N. F. T. hvor forbundets formann ba samlere og klubber slutte opp om foreningen «Håndbokens venner». Han foreslo at klubben skulde tegne seg for en andel, hvorefter formannen framholdt at vi skulde vente til nærmere oppfordring fra forbundet forelå. Dette siste ble vedtatt.

Formannen ba så de av klubbens medlemmer som hadde fått utdelt planene for håndboken komme med sine forslag til disse. De fleste mente at vi skulde godta planen fullt ut. Driftsbestyrer R. Kluge hadde på forrige møte framholdt at fargetavle (punkt 7, 1. avsnitt) burde sløyfes. Etter hans mening vilde dette bli helt umulig å få korrekt. Det ble derfor besluttet at vi skulde tilskrive forbundet og anerkjenne planen på dette punkt nær.

Klubben hadde mottatt fra skipsreder Abraham Odjell foredrag og samling over Kina. Foredraget ble lest opp av Jan Pettersen. Dette og samlingen vakte stor interesse og begeistring hos de tilstedeværende. Samlingen var omtrent komplett med mange av variantene. Også europeiske lands frimerker i Kina var bra representert. Formannen ba sekretæren overbringe klubbens takk til skipsreder Odjell.

Kveldens gratisgevinst, oppsatt av Olav Nygård, ble vunnet av Einar Rage.

Jan Pettersen.

Tønsberg Filatelistklub

Generalforsamling i Tønsberg Filatelistklub ble avholdt i hotell Royal onsdag 28. februar 1945 under ledelse av formannen, hr. Eug. Hanssen. Til stede var 19 medlemmer.

Årsberetningen viste et godt arbeidsår, dog med endel nedgang i frammøtet, p. g. a. de vanskelige kommunikasjonsforhold. Vanskeligheter med lo-kalet har også gjort seg gjeldende.

Regnskapet ble referert og kassereren gitt decharge for samme.

Rapport fra byttevirksomheten ble gitt av bytteforstanderen, hr. F. Normann Dahl.

Den gjenoprettede juniorgruppe hadde også arbeidet godt under ledelse av hr. Arne Carlsen.

Til styre for 1945 ble valgt:

Formann: Eug. Hanssen (gjenvalg).

Viseformann: M. Hauge (gjenvalg).

Sekretær: Arvid Skavang.

Kasserer: H. Klemmetsby.

Arkivar: Sig. Løkeberg.

Varamenn: Karl Joh. Carlson og Trygve Kopstad.

Til revisorer gjenvalgte d'herre Bj. Herlin og S. Låhne. Etter forslag fra A. Bye ble det besluttet å opprette en klubborden.

Den forberedende komité for dannelse av Vestfold Filatelistkrets hadde bedt klubben om en uttalelse i anledning av komitéens fortsatte arbeid, og etter endt diskusjon ble det vedtatt å støtte komitéen.

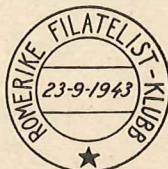
Deretter ble generalforsamlingen hevet.

A. Sk.

*

Styrets beretning til Tønsbergs Filatelistklubs generalforsamling den 28. februar 1945.

Styret har i det forløpne år hatt følgende sammensetning: Formann: Eug. Hanssen, viseformann: M. Hauge, sekretær: H. Klemmetsby, kasserer: Wilh. Quitsch, arkivar: O. Holst.

Fridtjof Normann Dahl har fortsatt vært bytteforstander.

Siden foregående generalforsamling har klubben hatt 16 ordinære møter. Gjennomsnittssammemøte dreier seg om temmelig nøyaktig 20 medlemmer pr. møte. Dette betyr prosentvis noen nedgang, men det skyldes utvilsomt mørkleggingen og kommunikasjonsforholdene, som etterhvert er blitt vanskeligere. Mange av våre ivrigste medlemmer bor ute i omegnen eller utenbys, og det sier seg selv at det for disse ofte faller tungvint å møte opp.

Det har også i det forløpne år vært uberegnelig med hensyn til lokale. I fjor vår ble møtene holdt i «Folkets Hus», men fra i høst har vi holdt til i Hotell «Royal». Et par møter har også vært holdt privat.

Underholdningen på møtene har gjennomgående vært allsidig og vekslet med forskjellige foredrag, filatelistiske konkurranser, bytteaftener samt en liten men meget utsøkt utstilling blant klubbens medlemmer. Flere av medlemmene har forevist deler av sine samlinger, og ved et par anledninger er der også vist fram film og lysbilder. En brevkveld med interessante bidrag fra innen- og et par utenlandske klubber har også vært arrangert. Flere av foreningens medlemmer har besøkt naboklubbene og bl. a. assistert med foredrag.

Der har i årets løp vært gjort et par forsøk på å danne klubber også i Larvik og Horten, men det er ikke lykket å finne filatelister i disse byene, som har vært villig til å påta seg oppgaven.

Blant andre tiltak kan nevnes at vi atter har opprettet en juniorgruppe, og som ledere av denne har fungert hr. Arne Carlsen og Knut Quitzsch. Gruppen har hatt jevnt bra tilslutning og har hatt sine møter på samme dager som oss eldre.

Til klubbens bibliotek er innkjøpt 5 eldre årganger av Nordisk Filatelistisk Tidsskrift.

Medlemstallet viser en fortsatt stigning og klubben teller i dag 60 A-medlemmer og 18 B-medlemmer, i alt 78, hvilket vil si en netto tilgang på 10 medlemmer.

Styret har holdt 4 protokollerte styremøter foruten konferanser. Såvel kassererens som bytteforstanderens rapporter, som refereres særskilt, viser meget pene resultater.

Klubben går som bekjent inn i sitt 20. arbeidsår, men på grunn av de vanskelige tider og uvissheten for framtiden har styret foreløpig ikke funnet å kunne legge an noe program for festligholdelse av jubileet. Man henstiller imidlertid til hvert enkelt medlem fortsatt å støtte klubbens arbeid og trivsel, hver på sin måte, idet vi håper at jubileumsåret vil bringe klubben ytterligere et skrift framover.

Styret.

Medlems-annonser.

På denne plass kan medlemmer få innrykket annonser på inntil 5 petittlinjer for kr. 3,00, som må betales ved bestillingen.

F. K. Norge — Album ønskes kjøpt.
Asbjørn Røed, Nanset pr. Larvik.

Svenske Røde Kors 1945 på minnebrev og 1stedagsbrev selges eller byttes i norske merker. Skriftlig henv. Vedlegg porto.

Odd Jansen, Asbjørnsensgt. 1, oppg. D 1, Oslo.

Tidsskriftets redaksjon ønsker utlånt for en kort tid noen bypostmerker fra Kjøbenhavn fra tiden 1878—1889.

Henv. Redaktøren.

Nk. 44: 700 nr. 99, 1000 nr. 100, 200 nr. 103, 800 nr. 218, 1000 nr. 240, 1000 nr. 241, 4500 nr. 242, 175 nr. 245, 9500 nr. 246, 500 nr. 250, 100 nr. 252, 300 nr. 296, Off. Sak: 200 nr. 42, 500 nr. 43, 400 nr. 52, se. e. by. i b. Norge. Gi bud.

EDV. AMUNDSEN — GJØVIK

En del bedre Skandinaviske postfærge, luftpost, Røde Kors, jub.merker m. m. selges eller byttes i norske merker, 1.dagsbrev etc. Skriftlig henv. Opplysninger mot porto.

Odd Jansen, Asbjørnsensgt. 1, oppg. D 1, Oslo.

Frimerkesamling «Skip på frimerker» oppsatt av red. Jarle O. Stensdal er tilsalgs. Samlingen var utstilt på Oslo Filatelist-Klubs utstilling i oktober 1940 og ble tildelt nest høyeste utmerkelse — Sølv plakett. Verdsatt av hr. Stensdal til ca. kr. 500,—. Tilbud bes sendt

Herredskasserer Olav Dahl, V. Moland pr. Lillesand.

Mikrometerskrue prima svensk fabrikat måler med en nøyaktighet av 10 my (1/100 mm) egner seg utmerket til frimerkestudium verdi ca. 100 ønskes byttet i fotoapparat (folding — leika) mellomlegg.

Øyvind Gjessing Pettersen, Sørbygt. 19, Horten

Luftpostmerker samt bedre merker fra Skandinavia ønskes kjøpt. Tilbud sendes

Ulf Johansen, Brugt. 1 III, Oslo.

Ønsker følgende brukte merker. Nk. 1945: nr. 16, 17b, 19b, 21b, 24 III b, 48a og b, 49a og b, 52 V a, b, 53 IV c, 69, 43. Kan levere de fleste etter nr. 94.

J. Bakke, Otta.

Samler Jugoslavia, Michel nr. 1—242, portom. nr. 1—95, militærbesettelse av Medjumurje og Prekomurje. Ønsker utvalg.

Mart. E. Halse, sorenskriverkontoret, Kr.sund N.

Prefilatelistiske brevomslag, gamle embetssegel samt en samling stempelpapirmerker selges.

Ing. S. G. Svendsen, Gjøvik.

En samling frimerker — europeiske og oversjøiske — utstykket etter mankoliste. Priser: Senf, Michel og Afa. Feilfrie merker.

S. Brenden, Ringerikes Meieri, Honefoss.

Ønsker å kjøpe kvartslampe. Er interessert i utvalgshefter med europeiske merker, 4-blokker av norske merker og ustemplede norske merker. *Sarpsborg Filatelistklubb, Jens Martinsen, Sarpsborg.*

Jeg er kjøper av frimerker fra Estland og Japan. Send tilbud eller helst utvalg.

Lærer Knut Rismyhr, Ophus st., Stor-Elvdal.

Ønsker å kjøpe
NORSK F.T. 1. ARGANG 1942
Betalder godt.

Finn Harder Johannessen
Horten Glasmagasin, Horten

Ønsker tilbud av følgende helark: 22b, 48b, 50b, 73, 76, 107, 168a og 217—218 i ark à 100. Dessuten Tjenestemerke nr. 12 og 17.

Bjarne Gundersen
Rådhusgt. 23, Oslo - Tlf. 13965